

Tweede Kamer, Politie

VERSLAG VAN EEN COMMISSIEDEBAT

Concept

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid heeft op 18 december 2025 overleg gevoerd met de heer Van Oosten, minister van Justitie en Veiligheid, over:

- **de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 3 juli 2025 inzake Nivel-rapport Gezondheidseffecten van het stroomstootwapen (29628, nr. 1278);**
- **de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 3 juli 2025 inzake WODC-onderzoek naar effectieve interventies diversiteit en inclusie (D&I) bij de politie (29628, nr. 1279);**
- **de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 11 juli 2025 inzake inzichten dialoog over demonstreren en beschermen herdenkingen (34324, nr. 38);**
- **de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 26 september 2025 inzake verslag hackbevoegdheid politie 2024 (29628, nr. 1298);**
- **de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 7 november 2025 inzake toezegging gedaan tijdens het debat over het pakket aan maatregelen ter bestrijding van antisemitisme van 25 september 2025, over de bewapening van de mobiele eenheid (ME) (29628, nr. 1299);**
- **de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 13 november 2025 inzake handhavingsplan jaarwisseling (28684, nr. 813);**
- **de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 28 november 2025 inzake WODC-rapport Internationale verkenning bevoegdheden online gegevensvergaring politie bij (dreigende) openbare ordeverstoringen (29628, nr. 1301);**
- **de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 10 december 2025 inzake tweede halfjaarbericht politie 2025 (29628, nr. 1302).**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De fungerend voorzitter van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,
Ellian

De griffier van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,
Brood

Voorzitter: Ellian
Griffier: Van Tilburg

Aanwezig zijn tien leden der Kamer, te weten: El Abassi, Coenradie, Diederik van Dijk, Ellian, Faber, Michon-Derkzen, Mutluer, Straatman, Struijs en Van der Werf,

en de heer Van Oosten, minister van Justitie en Veiligheid.

Aanvang 9.59 uur.

De voorzitter:

Dames en heren, goedemorgen. Ik open deze vergadering van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid. Mijn naam is Ellian en ben de waarnemend voorzitter van deze mooie commissie. Ik heet van harte welkom de minister van Justitie en Veiligheid en diens ondersteuning en uiteraard mijn gewaardeerde collega's, die in groten getale aanwezig zijn. Ik ga ze nu niet één voor één voorstellen. Dat doe ik zo meteen als ik iedereen het woord geef. Uiteraard ook van harte welkom aan iedereen in de zaal en alle anderen die deze vergadering anderszins volgen. Op de agenda staat het commissiedebat Politie, waar we drie uur de tijd voor hebben. We moeten het ook in die tijd afronden. Er is een hoop te zeggen, want er zijn veel agendapunten. De leden krijgen drie interrupties, gemaximeerd op 45 seconden. Dus let daar alsjeblieft op. Overschrijd je dat maximum, dan tel ik 'm voor twee, want de ervaring leert dat we het anders niet gaan redden. Ik zal ook de minister verzoeken om zijn beantwoording to the point te doen.

Mevrouw **Faber** (PVV):

Zijn dat drie interrupties alleen in de eerste termijn?

De voorzitter:

Ja, voor de leden onderling, maar wel gemaximeerd op 45 seconden per interruptie. Als ik niks vergeet, gaan we beginnen met mevrouw Michon namens de VVD, voor haar eerste termijn.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):

Dank, voorzitter. Fijn om het hier met een nieuwe Kamer over de politie te hebben. Ik zie ook een aantal nieuwe gezichten in deze commissie. We hebben ongelofelijk veel te bespreken, dus ik steek gelijk van wal. Ik begin met de ombuigingen binnen de politie. Wij weten allemaal dat de politie kenbaar heeft gemaakt 800 miljoen te veel uit te geven, dus boven het budget uit te geven. Er resteert een ombuiging van 300 miljoen. Er ligt een motie-Michon, waarin staat dat dit niet mag neerslaan op de operationele politieorganisatie. Nu lees ik in de bijlage, waar honderdduizend onderwerpen in staan, dat in 2026 de operationele slagkracht wordt ontzien — dat komt dus niet ten laste van de basisteams — maar er staat ook: bij sommige eenheden moet de bezetting worden beperkt. Hoe rijmt dit met elkaar? Is nou klip-en-klaar dat dit niet van die operationele organisatie afgaat? Uit die overleggen van de bestuurscolleges hoor ik ook andere signalen. Ik denk dat het heel belangrijk is om dat vandaag duidelijk te hebben.

Mijn tweede punt betreft de jaarwisseling. We hebben een uitgebreide brief gekregen op 13 november over het handavingsplan. Mijn afdronk van die brief is dat het goed weergeeft wat er allemaal kan en welke instrumenten je kan inzetten. Dat vind ik allemaal goed. Dat is voor mij ook een hoop bekend materiaal, en het is goed dat iedereen dezelfde informatie heeft. Maar wat ik graag wil weten, is hoeveel extra illegaal vuurwerk wij nou willen onderscheppen. Wat zijn concreet de ambities van de politie over het te bereiken resultaat om ervoor te zorgen dat we oud en nieuw beheersbaar houden? Hoeveel extra inzet is er dus op illegaal vuurwerk? Hoe zit het met die pilots voor geweldsmiddelen van de mobiele eenheid? Twee van de vijf kunnen al van start met oud en nieuw. We weten dat Amsterdam daarover twijfelt. Hoe kan dit en hoe zorgen we ervoor dat we agenten maximaal beschermen in deze moeilijke nacht?

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Die vraag moet de minister zich denk ik ook aantrekken. Ik begrijp dat het geweldsinstrumentarium van de ME wordt uitgebreid naar aanleiding van de heftige gebeurtenissen in Den Haag. Maar zonder enige training, zonder enige ondersteuning en zonder na te denken over de chilling effecten die die uitbreiding kan hebben, kan je ook iets creëren. Deelt mijn collega die mening?

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):

Ik deel de mening van mevrouw Mutluer van harte dat je goed getraind moet zijn hiervoor. Ik heb ook begrepen dat die trainingen nu zijn afgerond. Wat u zegt over het chilling effect deel ik niet. We hebben met elkaar in meerderheid tot deze vijf pilots besloten. Twee starten voor oud en nieuw, de andere drie begin volgend jaar. Ik hoop trouwens ook van de minister te horen wanneer die andere drie starten. Dat doen we om de agenten te beschermen. Dat hebben we in meerderheid besloten in de Kamer, omdat we vreselijke beelden hebben gezien, bijvoorbeeld bij die rellen op het Malieveld. Dat doen we dus niet om stoer te doen of om mensen angst aan te jagen, nee, dat doen we om agenten te beschermen, zodat die op een normale manier hun werk kunnen doen.

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Maar ook dan heb ik natuurlijk de nodige zorgen omtrent het te pas en te onpas inzetten van dit uitgebreide geweldsinstrumentarium. Daarmee zeg ik overigens niet dat ik niet vind dat onze agenten zich veilig moeten wanen; dat is voor mij ook prioriteit één. Maar uiteindelijk is het ook aan de burgemeester om dat zelf te bepalen. We kunnen hier wel aan shaming gaan doen, maar het is echt aan de burgemeesters om uiteindelijk te kijken of zij een dergelijke inzet willen plagen of niet.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):

Ook dat deel ik met mevrouw Mutluer, maar nu is het een feit dat oud en nieuw voor de agenten de zwaarste nacht is. Het bevreemdt mij dus zeer dat de burgemeester de afweging maakt om agenten zonder alle mogelijke middelen deze nacht in te sturen. Daar hoor ik graag de minister over.

De **voorzitter**:

U gaat verder met uw betoog.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):

Dat dus over illegaal vuurwerk. Ook heb ik eerder gevraagd wat de post- en pakketsector nu extra doet voor het onderscheppen van die pakketten illegaal vuurwerk die je gewoon kunt bestellen.

Voorzitter. Winkeldiefstal is mij ook een doorn in het oog. Dat kwam recent weer zeer ter sprake in een rapport van de Inspectie JenV. Daarin stond kort gezegd: de recherche is vooral bezig met winkeldiefstal; die zou wat grotere zaken moeten doen. Nou, ik ken een hoop ondernemers die ongelofelijk ontevreden zijn over de afwikkeling van de politie-inzet bij winkeldiefstal. Terecht ook. Ik vind dus — dat heb ik in november 2024 gevraagd in een motie — dat we met elkaar moeten kijken hoe je nou op een slimme manier winkeldiefstallen afdoet. Waarschijnlijk hoeft dat heel vaak niet eens met politie-inzet, maar kan dat ook privaat. Er is een plan van aanpak, er zijn allerlei gesprekken over, en nu zie ik ook in de stukken terug dat er een conceptleidraad is en dat er pilots

zijn. We zijn nu dik een jaar verder, en we hebben een conceptleidraad en pilots. Kan dit niet sneller, zo vraag ik de minister. Wanneer wordt die leidraad dan definitief? Kunnen we met elkaar de moed hebben om op een andere manier naar winkeldiefstal te kijken, zodat die recherchecapaciteit zo effectief mogelijk kan worden ingezet?

Voorzitter. We moeten het in dit debat ook hebben over de commissie-Sorgdrager, Waarborgen Werken Onder Dekmantel. Jaren geleden had de landelijke eenheid te maken met afschuwelijke gevolgen; een aantal collega's was daarbij. Dat heeft ook geleid tot een hele herorganisatie. De commissie-Sorgdrager zegt nu eigenlijk dat de visie op vakmanschap ontbreekt. De mensen die dit moeilijke werk doen, staan er dus nog steeds behoorlijk alleen voor. Ook in dit verband wil ik toch indringend aan de minister vragen of de aansturing daarvan niet strakker bij de minister belegd kan worden. Want het kan niet zo zijn dat we deze kwetsbare, moeilijke functies aan hun lot overlaten. Hoe beoordeelt de minister de bevindingen van deze commissie?

Voorzitter, ik moet afronden. Ik ben heel blij dat we de handhavers apart gaan behandelen. Daar is een hoop over te zeggen. Dat zal ik nu niet doen. Over het demonstratierecht komen we ook apart te spreken, dus dat laat ik ook voor nu zitten.

Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**:

Allright, dat ging goed met de interrupties. Ik vind het leuk om dit bijzondere moment aan te mogen kondigen: volgens mij is dit het eerste commissiedebat Politie voor de heer Struijs.

De heer **Struijs** (50PLUS):

Dat klopt, voorzitter.

De **voorzitter**:

Ik vind het leuk dat ik u in deze rol het woord mag geven. Aan u het woord, namens 50PLUS.

De heer **Struijs** (50PLUS):

Ja, dank u. Het is even wennen. Ik zat vaak aan de andere kant van de tafel. Ik ga gelijk van start. 50PLUS ziet dat de hele rechtsstaat onder druk staat, met name de politie, maar ik wil er wel bij zeggen dat wij kritisch zijn op met name het beleid van en de uitvoering bij de politie. Ik vraag de minister het volgende. Er wordt nu extra geld gevraagd voor de operatiën. Die zijn te allen tijde heilig voor ons, want daar werkt men ontzettend hard. Al vijf jaar geleden is er beloofd om te gaan snijden in de staf van de korpsleiding. Wat schetst mijn verbazing? Ik zie 1.681 fte's, en in de eenheden zitten ook nog eens meer dan 1.600 beleidsmedewerkers, terwijl de operaties moord en brand schreeuwen. Op het moment dat ze een goed idee hebben, en ze naar een beleidsmedewerker moeten, hebben ze namelijk twee problemen. Dat wordt ook wel de hindermacht genoemd. Ik snap het nog steeds niet. Al uw voorgangers hebben beloofd om voor bestuurlijke hygiëne te zorgen. We hebben DG POL met een grote staf die beleid maakt, dan gaat het beleid naar de politie en vervolgens maken ze nog eens hun eigen beleid. Dat kan veel beter, al jarenlang. Daar vermorsen we veel geld. Ik wil graag van de minister weten hoe hij daartegen aankijkt.

Mijn tweede punt is het vermorsen van honderden miljoenen in de laatste vijf jaar met ICT-projecten. Het loopt enorm op. Tot nu toe is het hele bedrijfsprocessysteem nog steeds niet op orde. We hebben reparatie op reparatie. Politiemensen klagen steen en been. Kijk naar de recherche: Summ-IT 6 en 7 zijn alweer gaande. We houden de oude meuk dus in stand en dat heeft een hele hoge prijs. Elke keer hoor ik ook nu weer van de interceptiekamer, de vroegere tapkamer, waar alle afgeluisterde gesprekken binnenkomen: we zijn nog steeds in ontwikkeling. Ondertussen houden we een systeem in stand dat veel geld kost. Kortom, gelet op de optelsom bij de bestuurlijke hygiëne en het vermorsen van geld wil ik van de minister weten: deelt hij de beelden en kunnen we daar niet een slag op maken?

Dan naar de operatie. Ik maak me op voor een veldslag dit jaar, helaas. De voortekenen zijn niet mis. Kijk naar het illegale vuurwerk, waar mijn collega Michon het al over had. Ook dat dit het laatste jaar is waarin vuurwerk mag worden afgestoken, wordt groots en massaal gevierd, en door sommige mensen niet op een leuke manier. Het tweede is de onderbemensing bij de politie. Er is nu een enorme piek, dus in januari krijgen we weer situaties dat de wachttijden voor aangiftes, van geweldsdelicten tot ernstige zedenzaken, enorm oplopen. Want het zijn niet alleen de mensen op straat; er staat ook letterlijk een peloton rechercheurs klaar om zo snel mogelijk de afhandeling te doen. Ik wil graag een duiding van de minister: hoe kijkt hij naar deze problematiek rondom oud en nieuw?

Last but not least, ik geef ook toe dat mijn betrokkenheid in het verleden daar groot bij was: drie zelfdodingen bij het undercoverteam, de infiltratie. We hebben daar stevig ingegrepen. Dat was ook terecht. Het is nu in opbouw. Ik koester deze mensen enorm, omdat ze nu ook operationele successen boeken, maar het wordt echt tijd dat deze mensen beter worden ondersteund, fysiek, mentaal en moreel. Het wordt ook tijd dat er meer duidelijkheid komt over hun toekomst en het leiderschap aldaar. Ook daar wil ik graag een reflectie op.

Dit was het voor nu. Ik zit tegen de vier minuten aan. U begrijpt dat ik met mijn achtergrond een uur door kan gaan, maar hier wil ik het even bij laten.

De voorzitter:

Dank u wel, meneer Struijs. Het was keurig binnen de tijd overigens. Mevrouw Faber, voor haar eerste termijn namens de PVV-fractie.

Mevrouw Faber (PVV):

Dank u, voorzitter. Het komt steeds vaker voor dat agenten bespot en bedreigd worden. In november waren vluchtende agenten op de nationale televisie te zien. Tuig uit een Utrechtse buurt toonde zijn minachting, ze kropen uit hun holen en trachtten de agenten met stenen te bekogelen, omdat ze het niet eens waren met een arrestatie in hun wijk. Tot mijn stomme verbazing vertelde diezelfde avond burgemeester Dijksma op tv dat dit soort voorvallen niet incidenteel zijn. Vluchtende agenten zijn funest voor het imago van de politie; dat vormt de opmaat naar no-go zones. Ik verwijt het de agenten niet. Zij worden immers de straat op gestuurd met de opdracht de-escalerend te handelen, wat eigenlijk een synoniem is geworden voor nietsdoen. Tijdens een ontruiming van een universiteitsgebouw ging de politie na 500 minuten verbinden over tot kortstondig geweld van anderhalve minuut. Dit om de geblokkeerde ingang vrij te maken. Vervolgens reageerde de burgemeester, weer mevrouw Dijksma — dit terwijl het

onderzoek nog gaande was — door te zeggen dat dit niet zo afgesproken was. Sprak de burgemeester niet voor haar beurt? En wat is de rol van de korpschef in dezen? Graag een reactie van de minister.

Voorzitter. Het politieke bestuur wil vooral geen politiek gesteggel, wat zich uit in politieke correctheid. Beticht worden van etnisch profileren, waar de politie doodsbang voor is, ligt altijd op de loer. Daarom wordt de Amsterdamse politie nog steeds de straat op gestuurd met een selectiepaal, die aangeeft wie wel of niet preventief gecontroleerd moet worden. Dit gebeurt ondanks dat een meerderheid in de Tweede Kamer zich heeft uitgesproken tégen de paal. Binnen en buiten de politie wordt erom gelachen. Ik dacht eerst ook dat dat een grap was. Kortom, om het eigen bestuurlijke straatje schoon te houden, worden de agenten door hun eigen bestuur voor paal gezet op straat. Het beroep van politieagent is te belangrijk om geridiculiseerd te worden door bestuurlijke, politieke spelletjes. Mijn vraag aan de minister is dan ook: moet de politietop niet eens ophouden met die politieke spelletjes ten koste van het aanzien van hun eigen agenten? Waarom grijpt de minister niet in?

Voorzitter. Dan het gedram over de hoofddoeken voor boa's. Ook daar speelt de PvdA-GroenLinksburgemeester weer een rol in. De boa's dienen neutraliteit uit te stralen. Er ligt een AMvB klaar die een verbod op religieuze uitingen behelst. De minister wil deze AMvB echter niet bekrachtigen. Hij wil dit verbod in een wet vastleggen. Maar waarom niet de AMvB in werking laten treden, totdat de beoogde wet van kracht is?

Voorzitter. Dan de jaarwisseling. De van oorsprong mooie traditie van vuurwerk tijdens de jaarwisseling wordt verpest door tuig dat de straat terroriseert en zich niet aan de regels houdt. Een handhavingsplan is zinloos als er niet wordt gehandhaafd. Het schort ook aan voldoende handhavingscapaciteit. De kans bestaat dat het nog erger wordt, aangezien er in oktober door de politie een brief is verzonden aan opleiders en werkgevers van boa's dat er geen ruimte is om boa's te certificeren. 2025 zou volgeboekt zijn en er kunnen geen aanvragen in behandeling worden genomen voor 2026. Klopt dit? Zo ja, dan verliezen alle boa's hun bevoegdheid in 2027. Wat gaat de minister hieraan doen?

De politie staat regelmatig in een spagaat. Oorzaak: binnen de lokale driehoek bestaan verschillende opvattingen over proportioneel optreden. Dit ondermijnt het gezag en de slagkracht van de politie. Zou een eenduidig beleid van de lokale driehoek niet bijdragen aan de slagkracht van de politie? Graag een reactie. De zwalkende houding van burgemeester Halsema inzake de proef met de zwaardere wapens voor de ME helpt ook niet echt. Slappe hap is kennelijk de norm bij de PvdA-GroenLinksburgemeesters.

Voorzitter. De politie moet het gezag weer terugkrijgen. Dat begint al op straat. Wat dan niet helpt, is een vuurtje geven aan een straatschoffie en wat helemaal niet helpt, is koffie schenken bij een groep biddende moslims op straat. Hiermee werp je het beeld op van onderdanigheid. Dat terwijl een van de wettelijke politietaken handhaven is. De handhaver staat hiërarchisch altijd boven de partijen. Het bestuur moet stoppen met politiek correcte spelletjes, moet consequent aansturen en moet pal achter al het personeel gaan staan. De politietop wil het vertrouwen terugwinnen van de burger, maar dan moet de politietop wel echt daadkrachtig optreden. Een daadkrachtige politie kan enkel daadkrachtig optreden bij een daadkrachtig bestuur.

De heer **El Abassi** (DENK):

Ik was nog even aan het wachten of iemand anders zou ingrijpen. Ik zou de PVV de eerste vraag willen stellen: wat is er mis met koffiedrinken met moslims op straat?

Mevrouw **Faber** (PVV):

Weet u, deze moslims staan te bidden op straat om te provoceren. Ze provoceren de politie. Daar moeten we gewoon niet in meegaan. De politie is niet een dienaar van biddende moslims. Die gaat geen koffie schenken, maar moet gewoon gaan handhaven. We moeten gewoon ophouden met die flauwekul.

De heer **El Abassi** (DENK):

Ik vroeg wat er mis is met koffiedrinken met moslims op straat en ik krijg een reactie over biddende moslims op straat, maar dat is ook misschien een goed voorbeeld. Wat vindt de PVV van agenten die bidden op een Chanoeka of in een kerk? Daar hebben we ook heel veel beelden van langs zien komen, maar de PVV heb ik daar nooit over gehoord. Wat vindt de PVV daarvan?

Mevrouw **Faber** (PVV):

Wat we zien, zijn agenten in uniform die op de knieën liggen in een moskee. Daar heb ik grote bezwaren tegen. Bij een chanoekaviering heb ik geen biddende politieagenten gezien in uniform.

De heer **El Abassi** (DENK):

Dat de PVV dit niet ziet, betekent niet dat dit niet bestaat. Ik wil de PVV toch ermee confronteren, want het internet staat vol — gelukkig maar, want de politie probeert divers te zijn — met biddende agenten, of het nou gaat om een biddende agent bij Kerstmis of bij Chanoeka. Die beelden staan volop op het internet. Dat kan de PVV toch niet ontkennen? Wees gewoon eerlijk en geef gewoon aan dat de PVV — daar zijn ze vrij duidelijk in — iets heeft tegen de islam en dat ze dat niet heeft ten opzichte van andere godsdiensten. Heb het dan niet over "ze hebben niks te doen" of wat voor smoes dan ook dat de politie de taak niet uitvoert. De PVV kan het niet hebben dat de politie ook met de moslimgemeenschap een binding zoekt, naast alle andere gemeenschappen. Geef dat gewoon aan, wees daar eerlijk in en wees niet hypocriet.

Mevrouw **Faber** (PVV):

Ik ben er altijd heel heel duidelijk in geweest: ja, zeker, de PVV heeft iets tegen de islam. Dat klopt. We hebben niet iets tegen moslims — dat is een ander verhaal — maar we hebben zeker wel iets tegen de islam. Daar zijn we ook voor opgericht. Wij zullen daar net zolang tegen strijden tot wij van de islam af zijn in Nederland.

De **voorzitter**:

Mevrouw Mutluer voor een interruptie.

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Meer een statement, voorzitter. Ik heb ook een aantal keren wat gehoord over GroenLinks-PvdA-burgemeesters. Ik ben eigenlijk best wel trots dat wij in dit land burgemeesters hebben die opkomen voor de Grondwet, de rechtsstaat en alle burgers in hun gemeente, ongeacht geloof, ongeacht afkomst, ongeacht wie ze zijn. Dat statement wil ik maken naar aanleiding van de bijdrage van de collega naast wie ik zit, van wie ik weet dat ze niks tegen mij heeft, hè ...

Mevrouw **Faber** (PVV):
Neenee.

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):
Nee, want ik ben een uitzondering op de regel. En dat is een statement dat ik wil maken. Dat heb ik hierbij gedaan, voorzitter.

De voorzitter:
Dat mag. Het was keurig binnen de 45 seconden, dus dat is prima. Ik ben ook een handhaver vandaag. Dan zijn we ook bij u gekomen, mevrouw Mutluer, want mevrouw Faber was aan het einde van haar termijn. Mevrouw Mutluer namens GroenLinks-PvdA voor haar eerste termijn.

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):
Eén moment, voorzitter. Ik zet eerst mijn klok aan, want ik ken mezelf.

De voorzitter:
Ja, dat zou ik zeker doen. Maar wij doen het ook, hoor, dus geen zorgen! Gaat uw gang.

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):
Dank, voorzitter. Ik wil ook mijn collega's danken voor de steun om het nieuwe boastelsel apart in een commissiedebat te bespreken. Dat geeft ook iets meer ruimte om nu een aantal andere onderwerpen op te pakken waar ik bij wil stilstaan.

In de eerste plaats is dat de veiligheid van de politie, de brandweer, de boa's en de medische hulpverleners. Zij doen vaak een stap naar voren en houden ons land veilig. In die wetenschap houd ik mijn hart vast voor de komende jaarwisseling, want het is extra spannend omdat dit de laatste jaarwisseling is waarin consumentenvuurwerk is toegestaan. En ja, ik zie ook een handhavingsplan, waarvoor dank aan de minister. Maar met de beperkte middelen wordt nu wel ingezet op maximale handhaving. Tegelijk heb ik ook kritische vragen. Met een nationaal vuurwerkverbod zijn we er namelijk nog niet. Hoe staat het met het beloofde internationale overleg om vuurwerk aan te pakken? Daarnaast hoor ik van de Nederlandse Politiebond dat de gecoördineerde vuurwerkbestrijding een generieke politietaak is geworden, als extra prioriteit bij het toch al zwaar overbelaste en onderbezette politieteam. Mijn vraag aan de minister is: waarom heeft u daarvoor gekozen? Ik vind het namelijk onbegrijpelijk. Met de Politiebond is de fractie van GroenLinks-PvdA van mening dat extra geïnvesteerd moet worden in het opsporen van illegaal vuurwerk. Graag een reactie daarop.

Dan het heimelijke politiewerk.

De voorzitter:
Een momentje. Mevrouw Michon voor een interruptie.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):
Ik ben het totaal eens met het punt van mevrouw Mutluer dat er extra moet worden geïnvesteerd in het opsporen van illegaal vuurwerk. We hebben als Kamer eerder met elkaar gezegd dat illegaal vuurwerk ook een onderdeel is van de ondermijningsaanpak. Immers, vaak gaan de busjes de ene kant op met het ene spul en komen ze terug met

het vuurwerk. Tegelijkertijd zien we in de financiële stukken dat er een behoorlijke onderuitputting op die ondermijningsgelden zit. Dat bevreemdt mij dan zo. Is mevrouw Mutluer het met mij eens dat als je weet dat er nog zo veel illegaal vuurwerk te onderscheppen is, het vreemd is dat je met miljoenen aan geld in je zak blijft zitten op het terrein ondermijning, terwijl dat nu juist hiervoor ingezet zou kunnen worden?

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Het verbaast me al jaren dat wij ondermijningsgelden niet effectief en optimaal inzetten. Maar als we kijken naar ondermijnende criminaliteit, als we kijken naar wat er in wijken gebeurt, hoe men vanuit de onderwereld de bovenwereld weet te bereiken, verrast en verbaast het me dat we die onderuitputting hebben. Wat mij betreft wordt het geld goed ingezet. Dat kan zijn voor opsporing. Voor mijn part gaat er nog meer geld naar lokale opsporing, dus in die zin denk ik dat wij elkaar bij de begroting heel goed kunnen vinden om te kijken hoe we dat geld op een andere wijze goed kunnen inzetten.

De **voorzitter**:

Gaat u verder, mevrouw Mutluer.

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Dan wil ik eigenlijk nog iets zeggen over het heimelijke politiewerk. De bevindingen van de commissie-Schneiders over de wijze waarop de Landelijke Eenheid uitvoering geeft aan heimelijk politiewerk trillen nog steeds na. We weten dat een aantal politieagenten een einde aan hun leven hebben gemaakt. Daarom was ik zelf ontzettend geschrokken van de uitkomsten van de commissie-Sorgdrager, waaruit blijkt dat kort en goed fouten uit het verleden zich bij het nieuwe heimelijk team politiewerk dreigen te herhalen. Bestaande expertise is niet overgedragen, er wordt in isolement gewerkt, de huidige opleiding speelt niet in op de behoefte uit de praktijk en undercover specialist Sophie Naber spreekt in de media van een strijd die begint op een fundament vol scheuren. Ze zegt: het is vragen om instorting doordat de druk toeneemt. Ik vraag me echt af of deze minister hetzelfde rapport heeft gelezen als wij. De structurele problemen worden door deze minister namelijk afgedaan als onvermijdelijke groeipijnen, wat het belang van goed werkgeverschap miskent. Politie specialisten werken onder extreme fysieke en mentale omstandigheden en moeten kunnen rekenen op uitstekende training en ondersteuning. Het is goed als de minister nog eens zorgvuldig toetst of zijn beleidsreactie wel tegemoetkomt aan wat in de praktijk noodzakelijk is. Samen met de commissie-Schneiders, de commissie-Sorgdrager en de politiebonden zou de minister aan een plan moeten werken waarin de evidente risico's van heimelijk politiewerk en de eisen die daaruit voortvloeien voor de ondersteuning vanuit de werkomgeving worden uitgewerkt. We gaan niet nog één keer het leven van onze politie-undercovers in het geding brengen door haperend werkgeverschap. Graag een reactie.

Tot slot. Een budget van 350 miljoen euro is gewoon nodig. Wij willen van de minister horen hoe hij die agenten toch gaat helpen, zodat de operationele slagkracht blijft bestaan en ook de lokale opsporing een boost krijgt.

Dank, voorzitter.

De heer **Struijs** (50PLUS):

Ik deel de analyse en de vragen die over de undercover aan de minister worden gesteld. Ik wil voor het volledige beeld echter even opmerken dat dit huidige team — ik

ben zelf op werkbezoek geweest — enorm succesvol is geweest bij levensdelicten en bij ernstige seksuele misdrijven. Dat zijn successen die ze niet mogen delen, omdat ze onder de rechter zitten. Om het dus even in balans te brengen, wil ik aangeven dat de mensen in de operatie, waarover ik het heb, momenteel tegen deze stroom van toestanden in toch blijven presteren in dat nieuwe team. Dat vind ik wel belangrijk voor het hele beeld.

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Ik zeg niks ten nadele van de inzet van die politieagenten, laat ik dat vooropstellen. Zij moeten namelijk onder zeer zware omstandigheden het werk doen. Aan de andere kant moeten we wel leren van de fouten die in het verleden zijn gemaakt. Ik neem dat rapport van Sorgdrager enorm serieus. Als zij zegt dat er in isolement wordt gewerkt, waardoor kritische reflectie ontbreekt, en als zij zegt dat expertise niet overgedragen is, waardoor continuïteit verloren gaat, dan moet je dat serieus nemen. Het kan niet zo zijn dat we straks weer iemand kwijtraken. Ik denk dat mijn collega, oud-agent en oud-chef van de Politiebond, dat met mij deelt.

De heer **Struijs** (50PLUS):

Dat deel ik wel, maar ik wil balans in de ...

De **voorzitter**:

Meneer Struijs, u krijgt het woord via de voorzitter. Meneer Struijs.

De heer **Struijs** (50PLUS):

Excuus, voorzitter. Dat is even de nieuwigheid, zullen we maar zeggen, of het enthousiasme van 50PLUS, of beide. Ik deel een hoop met u, maar ik wil uitkijken, omdat ik ook al eerder in deze Kamer heb gemeld dat de discussie uit balans raakt. Dit is een onmisbaar middel, dus die kant moeten we niet opgaan. En ten tweede moeten er heel veel verbeteringen komen. Daar sta ik helemaal achter. Ik sta ook achter uw betoog. Maar ik waak er een beetje voor dat de discussie verderop uit balans raakt. Dat tref ik niet bij u aan, maar ik heb toch een beetje de neiging om het nog even te zeggen.

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Tot slot. Een medaille kent twee kanten, eens. Wat ik wil, is dat wij opnieuw naar het volgende gaan kijken, ook samen met de commissie-Schneiders. We zijn namelijk niet voor niets zo kritisch geweest op die Landelijke Eenheid. We hebben hier een heel duidelijk commissiedebat gehad. We hebben afspraken gemaakt. Ik wil niet dat we die fouten weer gaan herhalen. Wat mij betreft gaan we in het nieuwe jaar opnieuw even met al die partijen zitten, om te kijken hoe we die verbeteringen wél kunnen doorvoeren, juist voor die agenten voor wie we allemaal willen vechten en strijden.

De **voorzitter**:

Dat verzoek gaan we dan zien bij de procedurevergadering. Mevrouw Coenradie, namens JA21, voor uw eerste termijn.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):

Voorzitter. "Ik ben bereid mijn gezondheid en mijn leven te riskeren wanneer ik zorgdraag voor de veiligheid van anderen." Dit is een van de beloften die agenten doen wanneer zij agent worden. Dat is geen belofte die alleen lekker bekt. Het is iets wat diep geworteld zit in het zijn van een agent. Als ik mijn peuter uitleg wat de politie doet, houd

ik het simpel: de politie vangt boefjes en helpt mensen. Die eenvoud is geen naïviteit. Het is de kern van politiewerk. Maar wij hebben die kern overladen met extra taken en verwachtingen. "Zorgdragen" is inmiddels een containerbegrip geworden. Een agent vangt niet alleen boefjes en helpt niet alleen mensen. Hij moet omgaan met verwarde personen, ingrijpen bij huiselijk geweld, signalen van kindermishandeling herkennen, digitale criminaliteit begrijpen, juridisch foutloos handelen en precies weten welk geweldsmiddel hij wanneer mag inzetten. Dit alles moet hij tegelijk doen, terwijl hij altijd onder een vergrootglas ligt. Dat vraagt niet om een beetje training, maar dat vraagt om topvakmanschap. Dan de realiteit: de maatschappij wordt complexer, maar opleidingen worden korter. De risico's nemen toe, maar trainingen zijn summier. De verantwoordelijkheid groeit, maar de voorbereiding krimpt. Dat is geen beleid, maar dat is afschuiven. We sturen agenten situaties in waarmee zelfs ervaren professionals moeite hebben. We noemen het vervolgens een "incident" als het misgaat.

Voorzitter. Ik wil het hebben over preventief fouilleren. Dat is geen hobby voor agenten.

De voorzitter:

Momentje, momentje, momentje. Mevrouw Van der Werf voor een interruptie.

Mevrouw **Van der Werf** (D66):

Complimenten voor de inleiding van collega Coenradie. Ik deel heel erg de dilemma's die agenten op hun bord krijgen en dat het soms heel ingewikkeld kan zijn om te bepalen wat nou je primaire verantwoordelijkheid is en wat je wel moet doen en wat niet. Tegelijkertijd denk ik dat wij het als politiek ook wel heel erg ingewikkeld hebben gemaakt. Bij heel veel van de problemen die u noemt — kindermishandeling, verwarde personen, noem maar op — denk ik, hoe belangrijk ík het ook vind: is dat nou een primaire politietaak? Of zijn het gewoon zaken die steeds meer tussen wal en schip zijn geraakt, tussen zorg en veiligheid, waarvan zelfs op ministerieel niveau soms volstrekt onduidelijk is wie erover gaat?

Mevrouw **Coenradie** (JA21):

Eens. Ik denk dat een heleboel zaken, mensen, op dit moment in de strafrechtketen terechtkomen, van politie tot aan detentie, die helemaal niet in de strafrechtketen terecht horen te komen, maar die eerder bij zorg horen. Dat zijn keuzes die wij vanuit de politiek maken en waar in dit geval dan de uitvoering last van heeft.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):

Ook ik deel deze analyse van mevrouw Coenradie. Ik denk dat wij daarom hier ook zelf een duidelijker beeld moeten geven van wat wij vinden dat de politie moet doen. Daarom begon ik over winkeldiefstal. Dan reageren wij met "nou ja, winkeldiefstal, hahaha: een Snickers stelen bij de Appie", maar dat is wel waar de researchcapaciteit van basisteams voor driekwart aan opgaat. Je kan je afvragen waar dat toe leidt. Eerder hebben we ook gevraagd naar publiek-private samenwerking, want ook winkeldiefstal zou je civiel kunnen afdoen. Hoe kijkt JA21 hiertegen aan?

Mevrouw **Coenradie** (JA21):

Ik kom daar later in mijn spreektekst nog op terug, maar ik denk dat er heel duidelijk een meerjarige strategie zou moeten zijn. Ik ben dan ook heel erg benieuwd naar de visie van de minister in dezen. Ik denk namelijk dat je gewoon in z'n geheel moet kijken waar de politie wel van is en waar de politie niet van is, en dat we daarin vanuit de politiek op

een gegeven moment duidelijke keuzes moeten maken. In de afgelopen jaren zien we dat de politie overal van is. Dat zijn ook de signalen die ik hoor tijdens werkbezoeken. De politie geeft aan om werkelijk waar overal van te moeten zijn, maar ook om overal een specialist in te moeten zijn. Dat gaat niet, en zeker niet met steeds minder capaciteit.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):

Het kost me een interruptie, maar dit is geen antwoord op mijn vraag. Ik vroeg hoe u er zelf naar kijkt. Wat is de opvatting van JA21 over de politietaken? Ik noem zelf winkeldiefstal; misschien heeft u andere dingen. Wat kan volgens u en uw partij wel een onsje minder? Anders zeggen we "we hebben allemaal dezelfde analyse en we wachten op de visie", maar dat doen we eerlijk gezegd al jaren. Daarom hoop ik dat wij hier de minister kunnen helpen als wij met elkaar al onze ideeën op tafel leggen.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):

Ja, wij hebben daar zeker ideeën over. Sterker nog, we hebben daar een behoorlijk uitgebreid hoofdstuk aan gewijd in ons verkiezingsprogramma. Een van de zaken die wij aangeven is: alles wat bij zorg hoort of in de ggz hoort, moet daar terecht komen. Als wij te maken hebben met een enorme groep mensen met verward gedrag en de politie is elke keer degene die die mensen oppakt, in een cel zet en ze de volgende dag weer vrij moet laten, en dat riedeltje herhaalt zich dan telkens, dan vind ik niet dat de politie met de juiste zaken bezig is.

Tegelijkertijd moet de politie wel handhaven en staan voor de veiligheid. Ik vind dat wij dan heel erg goed naar de zorg moeten kijken en die samenwerking — ik weet van de zogeheten zorgveiligheid en de werkagenda — mag nu wel een keer meer handen en voeten krijgen. Dat is nu nog puur papier; ik heb daar nog te weinig uitvoering van gezien. Er moeten dus concretere afspraken komen tussen de ministeries VWS en JenV over aan wie welke zaken worden toebedeeld. Dat betekent dat mensen in de zorg ook daadwerkelijk in de zorg terecht komen en niet in de strafrecht keten. Dat scheelt een hoop capaciteit.

Mevrouw **Faber** (PVV):

Mevrouw Coenradie pleit ervoor dat deze mensen naar de zorg moeten, maar dan moet er ook meer geld naar de zorg toe. Dan is mijn vraag aan mevrouw Coenradie, via de voorzitter: wil JA21 ook meer geld naar de zorg hebben? Dat lijkt me dan nog een zware dobber met de komende coalitie in wording, want die zitten heel anders in de wedstrijd qua zorg.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):

Ik moet bij dit soort vragen altijd een beetje denken aan wat volgens mij een uitspraak was van Hans Teeuwen, "lalala geld", alsof geld altijd de oplossing zou zijn voor problemen die we hebben. Ik denk dat geld niet altijd de oplossing is. Ik denk dat we vooral moeten kijken naar wat er gebeurt en hoe efficiënt er wordt gewerkt. Dat geldt voor alle zorgpartijen. Dat geldt ook voor de politie. Op het moment dat er geld nodig is en bij moet, dan is het altijd goed om daar het gesprek over te hebben, maar laten we ook eens eerst kijken — dat geldt voor elke organisatie, voor elke onderneming en wat mij betreft ook voor elke instantie — of iedereen efficiënt werkt en of zaken efficiënter kunnen, in plaats van dat er direct geld naartoe gaat.

Mevrouw **Faber** (PVV):

Volgens mij is die uitgekleden zorg juist een gevolg, want daar is behoorlijk gekort in de financiën. Er zijn allerlei tehuizen en zo gesloten. Geld heeft dus zeker wel invloed. Ik ben het wel met mevrouw Coenradie eens dat je niet alles kunt oplossen met geld, maar we zitten nu wel met die enorme bezuinigingen. Daarom lopen al die verwarde personen op straat.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):

We hebben binnenkort volgens mij ook wat begrotingen. Zoals mevrouw Faber weet, zij wij op dit moment geen onderdeel van de formatie. We gaan allemaal zien hoe zaken onderverdeeld gaan worden. We gaan ook tijdens de begrotingen ons verhaal doen. We gaan ook zien waar de formerende partijen uiteindelijk mee gaan komen.

De **voorzitter**:

U vervolgt uw betoog, mevrouw Coenradie.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):

Voorzitter. Ik wil het hebben over preventief fouilleren. Dat is geen hobby voor agenten, maar vaak een noodzakelijk instrument. Als dit middel vaker wordt ingezet, zegt dit niet alleen iets over de politie, maar vooral over de straat. Wie veiligheid wil zonder middelen, kiest voor schijnveiligheid en een tandeloze overheid waar kwaadwillenden overheen walsen. Ik heb daarom de volgende vragen aan de minister. Durft u ondubbelzinnig te zeggen dat agenten die preventief fouilleren altijd rugdekking krijgen? Staat de minister net als JA21 achter burgemeesters, die steeds vaker naar noodmaatregelen grijpen om de openbare orde te handhaven? En hoe kunnen wij hen extra ondersteunen? Het aantal jongeren dat met een vuurwapen wordt betrapt, stijgt sterk: van 178 in 2021 naar 310 dit jaar. In hoeverre wordt er nu gericht gefouilleerd en gehandhaafd op risicogroepen, bijvoorbeeld in bepaalde gemeenten, wijken en leeftijdsgroepen of op basis van gedrag, kleding of ander bezit? Als dit nog niet gebeurt, kan de minister dan onderzoeken hoe dit wel mogelijk gemaakt kan worden binnen de wettelijke kaders? Is hij het met mij eens dat het wantrouwen uitstraalt als agenten preventief fouilleren met waarnemers naast zich? Wanneer stoppen we met deze gekkigheid?

Dan nog over de selectiepaal, waar mijn collega ook al iets over heeft gezegd. Er ligt een heldere motie van de VVD, BBB en JA21, die met een ruime meerderheid is aangenomen. Maar ik lees in de afdoening eigenlijk dat er een gesprekje is geweest en dat er verder niks is gebeurd. Dus een glas, een plas, u weet wel. Daarom is mijn vraag of de selectiepalen nou nog worden ingezet.

In het jaarverslag van de politie lees ik nauwelijks iets over concrete targets die de top zichzelf oplegt. Op welke stuurbare wijze controleert u de politietop op vooraf vastgestelde doelstellingen? In hoeverre stuurt de minister deze bij? Ik ben voorstander van meetbare doelen voor de politietop. Dat is gezond in elke normale organisatie.

Ik ga richting het einde. De politie is geen ggz-instelling. Alles wat de samenleving niet kán oplossen en de politiek niet wíl oplossen, schuiven we door naar de politie. Dat is geen waardering; dat is uitputting. Het is positief dat het kabinet werkt aan een tussenvariant tussen ggz en tbs. Maar welke middelen, als in geld, mensen en capaciteit, zijn er nodig om dit structureel te maken? Zijn die er al en kan dit op korte

termijn? Want dit is ook in het belang van de politie. Wat ontbreekt, is visie. Wat verwachten we wél van de politie en wat niet meer? Wanneer komt er een meerjarige strategie die politiecapaciteit beschermt in plaats van uitput? Onze politiemensen vragen geen applaus. Ze vragen duidelijkheid, training en rugdekking, en vooral dat we stoppen met doen alsof alles kan met steeds minder mensen.

Tot zover, voorzitter.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan gaan we over naar mevrouw Van der Werf voor haar eerste termijn namens D66.

Mevrouw Van der Werf (D66):

Dank u wel, voorzitter. Als ik de balans opmaak van een aantal problemen die op dit moment spelen in de maatschappij, valt mij één structureel patroon op. Het blijkt heel ingewikkeld om een aantal grote thema's op te pakken, terwijl de excessen en de verontwaardiging in de samenleving groot zijn. Ik noem een paar voorbeelden: de aanpak van femicide en huiselijk geweld, de samenwerking met de jeugdzorg als het gaat om kindermishandeling, en de aanpak voor overlast door verwarde personen. Wat valt er op bij deze dossiers? Dit zijn zaken waar de politie niet alleen nauw bij betrokken is, maar ook regelmatig op vastloopt. Het zijn precies die dossiers waarbij samenwerking cruciaal en noodzakelijk is. Juist op momenten waarop veiligheid en zorg elkaar tegenkomen en zouden kunnen versterken, zie je dat bureaucratie en gebrek aan eigenaarschap elkaar verzwakken. Ik heb hier een heel betoog over gehouden bij de begrotingsbehandeling van JenV vorig jaar en heb hier ook een aantal moties over ingediend. Ik kom even terug op de interessante discussie van net: moeten we fietsendiefstal en auto-inbraak nou echt belangrijker maken dan ingrijpen bij huiselijk geweld? Als je dat meer zou willen kunnen doen, moet de politie dan ook niet makkelijker achter de voordeur kunnen kijken? Moet de politie dan niet meer informatie tot zich kunnen nemen van andere instanties? Ik ben heel benieuwd hoe het staat met de uitvoering van een aantal van deze aangenomen moties. Graag een reflectie daarop van de minister.

Voorzitter. Tegelijkertijd heeft de politie een forse financiële claim neergelegd; mevrouw Michon zei daar net al wat over. Ik deel zeer dat het niet zomaar terecht moet komen bij de operationele slagkracht. Ik begrijp goed dat de druk groot is, maar voor ons is de vraag wel: waar moet dat geld terechtkomen? Welk deel van dat bedrag wordt daadwerkelijk ingezet voor voldoende mensen bij de recherche en voor een vast gezicht in de wijk? Ik wil ervoor waken dat geld automatisch gaat naar extra fte's en meer blauw op kantoor.

Voorzitter. Uit het eindrapport van de Commissie Monitoring Waarborgen Heimelijk Werk blijkt dat het nieuwe undercoverteam van de politie zichzelf een te ambitieuze deadline heeft opgelegd voor hun hervorming. Een aantal collega's begonnen daar al over. Dat is pijnlijk, omdat die juist is ingezet na een aantal ernstige misstanden waarbij mensen aan hun lot zijn overgelaten met grote persoonlijke en professionele gevolgen. Juist dan zou je mogen verwachten dat zorgvuldigheid vooropstaat. Als medewerkers onvoldoende zijn voorbereid en basale randvoorwaarden niet kloppen, dan gaat het niet goed. De commissie waarschuwt dus ook terecht dat dit undercoverteam te ver van de rest van de organisatie af komt te staan en dat precies die oude patronen terugkomen waar we nu

juist zo voor wilden waken. Daarom vraag ik: welke concrete maatregelen neemt de minister om te voorkomen dat we deze mensen opnieuw in een isolement laten belanden?

Tot slot, voorzitter. De jaarwisseling komt steeds dichterbij. Elk jaar hebben we weer opnieuw dezelfde discussie. Of moet ik inmiddels zeggen "hadden"? Ik ben blij dat er eindelijk een landelijk vuurwerkverbod komt. Dit is een belangrijke stap richting een jaarwisseling die voor iedereen feestelijk kan zijn. Maar ik kan me ook heel goed voorstellen dat het voor de agenten die dit jaar die nachtdienst draaien ook beangstigend is: de gedachte dat mensen misschien nog één laatste keer helemaal los willen gaan. Daarom heb ik een vraag aan de minister. Hoe is hij van plan om de politie en hulpverleners deze jaarwisseling voldoende te beschermen? Een specifieke vraag: wat is er terechtgekomen van mijn motie die ik begin dit jaar heb ingediend bij dit debat, over het aanbieden van voldoende gehoorbescherming en veiligheidshelmen voor iedereen? Daarmee bedoel ik dus niet een paar per bureau die binnen de dienst moeten worden geruild wanneer die beschikbaar zijn. Ik wil ook een oproep doen aan de politiek: laten we niet blijven hangen in uitstel, uitzonderingen en een halfslachtige invoering. Mensen verwachten duidelijkheid, niet een halve zet vooruit. Hulpverleners verwachten bescherming. Ik hoop dan ook dat dit besluit zo snel mogelijk en goed wordt uitgevoerd.

Dank u wel.

De voorzitter:

Okido. Geen interrupties, zie ik. Dan gaan we over naar Diederik van Dijk namens de SGP-fractie.

De heer Diederik van Dijk (SGP):

Dank u, voorzitter. Een sterke rechtsstaat staat of valt met een politie die gezag uitstraalt, professioneel optreedt en zichtbaar het vertrouwen van burgers verdient. Dat vraagt om vakbekwame mensen, duidelijke kaders en bestuurders die keuzes durven maken. De SGP maakt zich zorgen over ontwikkelingen die dit gezag onder druk zetten: beleid dat kwaliteit ondergeschikt dreigt te maken aan ideologische doelstellingen. Beleid waarbij afkomst, identiteit of achtergrond zwaarder lijkt te wegen dan geschiktheid en motivatie, is wat de SGP betreft volstrekt onwenselijk. Geen misverstand: iedereen die bij de politie wil werken, moet zich daartoe welkom voelen. Maar het is ook goed om te beklemtonen: als je bij de politie komt te werken, ben je allereerst een uithangbord van de overheid en niet van jouzelf of van je particuliere opvattingen.

Wij ontvangen diverse signalen uit het veld en ook van scholen als het Hoornbeeck College waaruit blijkt dat kwalitatief sterke, gemotiveerde jongeren met dit beleid minder kans maken bij de politie vanwege selectiecriteria die vooral gericht zijn op diversiteitsdoelen. Het recente WODC-onderzoek naar diversiteit en inclusie laat echter juist zien dat er weinig hard bewijs is dat quota, streefcijfers of identiteitsgerichte interventies daadwerkelijk bijdragen aan betere prestaties, hogere legitimiteit of meer veiligheid op straat. Wat wel werkt, zo blijkt, is investeren in vakmanschap, leidinggevend en sturen op kwaliteit, en een professionele cultuur waarin iedereen gelijk wordt behandeld. Hoe voorkomt de minister dat selectie aan de poort leidt tot uitsluiting van capabele kandidaten in plaats van versterking van de politie?

Voorzitter. De SGP onderschrijft het belang van het demonstratierecht, maar dat recht is

nadrukkelijk niet onbegrensd. Juist bij oorlogshedenkingen moeten rust, waardigheid en veiligheid leidend zijn. Het is dan ook zeer zorgelijk dat demonstraties steeds vaker doelbewust worden ingezet om te provoceren en te ontwrichten. Dat raakt direct aan bijvoorbeeld de veiligheid op Joodse bijeenkomsten en bij Joodse instellingen, zoals afgelopen weekend pijnlijk zichtbaar werd toen een demonstratie tijdens het chanoekaconcert in het Concertgebouw volledig uit de hand liep. Kan de minister ondubbelzinnig bevestigen dat bij oorlogshedenkingen en religieuze bijeenkomsten de bescherming van personen en instellingen prevaleert en dat demonstraties die deze veiligheid aantoonbaar onder druk zetten, niet worden gefaciliteerd, maar worden beperkt of verboden?

Voorzitter. Naast veiligheid rondom de jaarwisseling, waar ik nu omwille van de tijd niet over uitweid, staat de politie in 2026 voor nog een forse uitdaging: de politiebegroting 2026. Collega's maakten er ook al opmerkingen over. Na maatregelen die de politie zelf heeft getroffen, blijft er een tekort op de begroting van 86 miljoen in 2026, een tekort dat de komende jaren verder oploopt. Dat tekort dreigt ook de kern van de politie te raken: zichtbaarheid op straat, slagkracht bij opsporing en de zorg voor onze politiemensen.

Politie die niet toereikend gefinancierd is, verliest personeel, deskundigheid en uiteindelijk gezag. Het tekort moet worden gedicht zonder dat dit ten koste gaat van de operationele capaciteit en van de veiligheid in wijken en dorpen! Wat gaat de minister doen om te voorkomen dat door de begrotingstekorten de zichtbaarheid en de inzet van agenten op straat daadwerkelijk afnemen? En hoe voorkomt hij dat deze tekorten leiden tot verdere uitholling van basistaken? Collega's, die het op een veel betere manier deden en kunnen dan ik, maakten ook opmerkingen over de managementstructuur. Kortgezegd, is er een waterhoofd gegroeid bij de politie? Hoe kijkt de minister wat dat betreft aan tegen de politietop?

Voorzitter. Een concrete opmerking over de boa's, want over het stelsel gaan we het later hebben. De huidige juridische onzekerheid rond de strafrechtelijke bevoegdheid van groene boa's onder de Omgevingswet is onhoudbaar. Waar eerder op grond van artikel 17 van de Wet op de economische delicten boa's expliciet bevoegd zijn verklaard voor de handhaving van de omgevingswetfeiten, ontbreekt deze grondslag na de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Hierdoor dreigt de onwenselijke situatie te ontstaan dat groene boa's onbevoegd optreden. Dat leidt tot grote onzekerheid en tot rechtmatigheidskwesties, met name op het gebied van de toekenning van geweldsmiddelen. Is de minister bereid deze omissie tegen het licht te houden en het strafrechtelijke aanwijzingsbesluit opnieuw vast te stellen met terugwerkende kracht tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet, zodat handhavers duidelijkheid en een bevoegdheid krijgen?

Dank u, voorzitter.

De voorzitter:

Dank u. Ik heb u in het licht van de kerstgedachte een klein beetje respijt gegeven op uw spreektijd.

De heer Diederik van Dijk (SGP):

Dank.

De **voorzitter**:

Ik zie dat er geen interrupties zijn en daarom geef ik nu mevrouw Straatman het woord namens de CDA-fractie.

Mevrouw **Straatman** (CDA):

Dank u wel, voorzitter. De veiligheidsopgave in Nederland is groot. De samenleving en ook de criminaliteit verharden. Bovendien vragen wij steeds meer van de politie, ook op terreinen die niet primair tot de taken van de politie behoren. Dat alles zet de capaciteiten van de organisatie onder druk en het vraagt steeds meer van onze politiemensen. Onze politie en boa's werken dag en nacht voor onze veiligheid. Zij verdienen ons respect, maar niet alleen dat: de politie verdient ook duidelijke kaders, voldoende middelen en politieke rugdekking.

Voorzitter. Ik focus vandaag op drie hoofdthema's: de politie-inzet bij demonstraties, de bewapening van de ME en het handhavingsplan voor de jaarwisseling.

Allereerst de demonstraties. Demonstreren is een groot goed, maar het mag nooit een vrijbrief zijn voor geweld, intimidatie of doelbewuste ontwrichting. Gelukkig verlopen de meeste demonstraties vreedzaam, maar een kleine goed georganiseerde groep zoekt bewust de grenzen op. Dat zet het draagvlak voor het demonstratierecht en de veiligheid van politiemensen onder druk. Daarom de volgende vragen aan de minister: wanneer komen de nationale basisafspraken voor politieoptreden bij demonstraties beschikbaar? Hoe wordt de Kamer hierbij betrokken? Hoe worden gemeenten ondersteund bij het verhalen van schade op relschoppers? In hoeverre wordt civielrechtelijke aansprakelijkheid benut en ziet de minister mogelijkheden dit te verbreden?

Ten derde. De minister geeft aan de landelijke uitrol van de Rotterdamse pilot bij de demonstratie op de A12, waarbij meer is ingezet op geïntensiveerde handhaving, te onderzoeken. Dat vindt het CDA positief. Het is belangrijk om een norm te stellen, juist om draagvlak voor het demonstratierecht te behouden. Maar uit het WODC-rapport van vorige week bleek dat het OM veelal niet overgaat tot vervolging na de aanhouding van demonstranten, terwijl daar wel juridische ruimte toe is. Hoe ziet de minister dit? Hoe zorgt hij dat geïntensiveerde handhaving bij demonstraties door de politie ook verder in de keten wordt opgepakt?

Voorzitter. Ik wil hetzelfde urgente signaal over de bevoegdheden van groene boa's afgeven, maar ik denk dat mijn collega van de SGP dat heel mooi verwoord heeft. Graag vraag ik ook om een reactie van de minister, zodat we zo snel mogelijk een einde maken aan deze onzekere situatie voor honderden groene boa's.

De ME staat in de frontlinie bij de zwaarste openbareorde-incidenten. De extreem gewelddadige rellen in Den Haag lieten opnieuw zien onder welke druk onze medewerkers moeten opereren. Agenten worden geconfronteerd met grof geweld en doelbewuste aanvallen. Het CDA steunt daarom de pilots met meer pepperspray en traanverwekkende middelen in de waterwerper, omdat agenten veilig en effectief moeten kunnen optreden. Mijn vragen aan de minister hierover: hoe wordt tijdens de pilots beoordeeld of de middelen effectief, proportioneel en veilig zijn? Hoe is geborgd dat training, nazorg en richtlijnen volledig op orde zijn voor de structurele invoering? Wanneer start de minister met de verkenningen naar luchtdrukwapens en markerstoffen in de waterwerper en hoe wordt een zorgvuldige veiligheidsafweging

gegarandeerd?

Voorzitter. Tot slot het landelijke vuurwerkverbod. We staan voor een grote omslag. Het handhavingplan is zorgvuldig, maar de uitvoering wordt zwaar, vooral in kleinere gemeenten en grensregio's, waar illegale handel hardnekkig is. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de actualiteit in Baarle-Nassau, die dat bijna wekelijks laat zien. Vandaar mijn vragen: hoe wordt de capaciteit voor deze regio's geborgd? Welke monitoring komt er om vast te stellen of het verbod leidt tot minder incidenten, minder letsel en minder illegale handel? De minister geeft in de brief aan toe te werken naar afspraken met Duitsland en België over de invoering van het vuurwerkverbod. Hoe staat het met deze afspraken?

Voorzitter, tot slot. De feestdagen staan weer voor de boeg, een tijd voor rust, bezinning en familie, maar niet voor politie en hulpdiensten. Via deze weg wil ik alvast mijn grote bewondering uitspreken voor het harde werk van alle politiemensen en hulpverleners, die het mogelijk maken dat wij op een veilige manier het jaar 2026 kunnen inluiden.

Dank u wel.

De **voorzitter**:

U bedankt. Ik zie geen interrupties en dan gaan we tot slot naar de heer El Abassi van de fractie van DENK voor zijn eerste termijn.

De heer **El Abassi** (DENK):

Voorzitter, dank. Van de zomer ontving deze Kamer het WODC-rapport over diversiteit en inclusie bij de politie, Samen sterker. De kernboodschap van dat rapport is helder. Het gezag en het vertrouwen in de politie zijn afhankelijk van herkenbaarheid, representatie en consistente normstelling vanuit de politiek. Precies daarom is de recente discussie over Halal Village zo belangrijk.

Ik was daar ook aanwezig en zoals iedere editie was het een plek voor ontmoeting, samenkomen en verbinding. Ook de politie was daar aanwezig, overigens niet voor de eerste keer. De politie was daar niet om politiek te bedrijven, maar om te werven en om zichtbaar te zijn voor mensen die zich vaak niet vanzelfsprekend gezien voelen door de overheid. Dat is precies wat het WODC-rapport beschrijft als noodzakelijk: een politie die midden in de samenleving staat en die werkt aan vertrouwen. En toch ontstond er verontwaardiging, niet over het handelen van agenten, maar over symboliek, over framing. Ineens werd de neutraliteit van de politie ter discussie gesteld. Mijn vraag aan de minister is: deelt de minister de mening dat de politie op zulk soort events moet kunnen staan?

Voorzitter. Het voorgenomen verbod op religieuze uitingen voor boa's. De Raad van State stelt helder dat dit verbod in strijd is met de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging, wat mij heel logisch lijkt, en ook met hoe we het hebben vastgelegd in onze Grondwet. Ook het College voor de Rechten van de Mens waarschuwt dat zo'n verbod stigmatiserend is en totaal niet bijdraagt aan onpartijdigheid. En toch kiest de minister ervoor om dit door te zetten en om de wet aan te passen, zodat dit verbod alsnog kan worden ingevoerd.

De **voorzitter**:

Momentje, meneer El Abassi. Mevrouw Michon zat aan drie interrupties, maar één interruptie was maar drie seconden. Als ik mevrouw Michon nu nog een interruptie toesta, moet ik dat bij iedereen doen. Ik kijk daarom even ... Ik zie jullie reactie en ik sta het toe, maar dan moeten jullie niet zo meteen allemaal om een extra interruptie vragen.

Mevrouw Michon, snel!

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):

Dank voor de coulance, voorzitter. Ik ken de opvatting van de heer El Abassi en zijn partij over de hoofddoek bij handhavers. Die opvatting mag hij hebben, maar hij moet hier wel even de feiten goed noemen. De Raad van State heeft namelijk gesteld dat je zo'n verbod in een wet moet regelen en niet in lagere regelgeving. Dat is de reden dat de minister heeft aangegeven dat hij dat gaat doen, omdat je dit op een hoger niveau in de wet moet regelen. Dus wat hij zegt, is niet het geval en wat al te feitenvrij. Het is niet zo, zoals hij wel zegt, dat de Raad van State heeft gezegd dat je dit nooit zou mogen doen. Het kan dus wel, maar het moet bij wet. Dat gaat nu gebeuren en daar gaan we het dan in de Kamer over hebben. En ik kan me zo voorstellen wat de heer El Abassi daarvan vindt en dat onze opvattingen daarover diametraal tegenover elkaar zullen staan.

De heer **El Abassi** (DENK):

Ik wil hierop reageren door in ieder geval mee te geven dat de Raad van State een uitspraak heeft gedaan over de AMvB. De Raad van State vond het in strijd met de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging. Nogmaals, ik vind dat logisch klinken. De Raad van State vond het in strijd met de vrijheid van godsdienst, maar niet alleen de Raad van State, want ook het College voor de Rechten van de Mens waarschuwt dat zo'n verbod stigmatiserend werkt. En inderdaad: DENK is van mening dat het in strijd is met de vrijheid van meningsuiting.

De Raad van State heeft nog geen uitspraak gedaan over de wet, maar mevrouw Michon-Derkzen doet wel alsof de wet, die er mogelijk gaat komen, niet in strijd zal zijn met de vrijheid van godsdienst. Wij denken dat dat wel het geval zal zijn. En vandaar dat ik deze vraag aan de minister stel.

Ik ga verder met mijn betoog, voorzitter. Zoals ik al zei, waarschuwt ook het College voor de Rechten van de Mens dat zo'n verbod stigmatiserend is en niet bijdraagt aan onpartijdigheid. Waarom legt de minister zulke zware adviezen naast zich neer en waarom hebben wij onafhankelijke adviesorganen als hun waarschuwingen over grondrechten niet serieus worden genomen?

Voorzitter. Laten we eerlijk zijn: een hoofddoekverbod heeft niks te maken met neutraliteit. Het heeft te maken met afspraken die gemaakt zijn in een PVV-kabinet. Mevrouw Faber was daar eerlijk over, want zij zei heel eerlijk: we zijn tegen de islam en we zullen niet stoppen voordat de islam is uitgeroeid. Ik hoor mevrouw Faber protesteren en zeggen: of de islam verdwenen is. Ik gebruik misschien net iets andere woorden, maar: corrigeer me vooral. Laat ik benoemd hebben dat ik niks heb tegen PVV'ers. Ik heb iets tegen de PVV. Ik vind de PVV gevaarlijk. Ik vind de PVV eng. Ik vind het een dictatoriale organisatie en iedereen die dat gedachtegoed aanhangt, is in mijn ogen levens-, levensgevaarlijk. En dat zijn vaak PVV'ers.

Voorzitter. Ook staat het haaks op het WODC-rapport. Dat rapport waarschuwt namelijk expliciet voor wisselende en tegenstrijdige signalen vanuit de politiek. Je kunt niet aan de ene kant zeggen dat representatie belangrijk is en aan de andere kant mensen uitsluiten vanwege wie zij zijn. Neutraliteit zit niet in het uitwissen of uitroeien van een identiteit. Neutraliteit zit in professioneel handelen, rechtsstatelijk optreden en gelijke behandeling. Ik wil een overheid die staat in de samenleving, die verbindt in plaats van polariseert en die grondrechten niet relativeert wanneer dat de politiek goed uitkomt.

Voorzitter, dat is het wat mij betreft. Dank u wel.

De voorzitter:

Dan heb ik goed ingeschat dat u bijna klaar was toen u de PVV adresseerde. U deed dat dermate dat ik mevrouw Faber ga toestaan om te interrumperen. Daarna kunt u ook gewoon antwoord geven.

Mevrouw Faber (PVV):

Ik wil toch wel even een punt van orde maken. Meneer El Abassi zegt: ik vind de PVV levensgevaarlijk. Ik weet niet of meneer El Abassi het in de gaten heeft — ik denk het wel, want meneer El Abassi is niet dom — maar dit is een vorm van demonisering. Door dit soort leuzen te roepen, zit mijn partijleider al twintig jaar in de beveiliging. Ik vind dit onkies. Ik vind het niet kunnen. Natuurlijk hebben we de vrijheid van meningsuiting, maar ik vind dit wel heel ver gaan.

De voorzitter:

Ik geef de heer El Abassi allereerst de kans om te reageren.

De heer El Abassi (DENK):

Allereerst heb ik gezegd dat ik de PVV levensgevaarlijk vind en niet de PVV'ers. Ik heb wel gezegd: iedereen die dat gedachtegoed draagt, vind ik ook levensgevaarlijk. Dat zijn inderdaad vaak PVV'ers. Wat de PVV zegt te vinden van de islam vind ik eigenlijk precies van de PVV.

Dan over de partijleider. Ik vind het verschrikkelijk, afschuwelijk dat hij beveiligd moet worden. Ik zou 'm terug willen leggen. Mijn vrouw is bespuugd en van een fiets afgegooid omdat ze een hoofddoek draagt. Dat heeft allemaal te maken met uitspraken die de PVV doet. Dat is ook waarom ik de PVV levensgevaarlijk vind. Ik hoop dat ik door kan gaan totdat de PVV niet meer bestaat, om bij de woorden van mevrouw Faber te blijven.

De voorzitter:

Collega's, al luisterend naar u beiden zit ik te bedenken wat ik erover ga zeggen. Ik kan me aan de ene kant goed voorstellen dat mevrouw Faber er wat aanstoot aan neemt. Een partij "levensgevaarlijk" noemen, heeft wel implicaties; ik denk dat dat evident is. Kunnen we het afdoen op deze manier? Ik zit even te worstelen. Het gaat er soms scherp aan toe. Als voorzitter wil ik dat toestaan. Ik neem in acht wat mevrouw Faber zegt. Dit soort woorden helpt in het algemeen niet bij het veilig houden van ons als volksvertegenwoordigers. Ik kijk nog één keer naar mevrouw Faber, die mij indringend aankijkt.

Mevrouw Faber (PVV):

Ik begrijp dat u daarmee worstelt, voorzitter. Ik denk dat er wel meer mensen mee worstelen. We krijgen regelmatig dit soort leuzen naar ons hoofd. Nogmaals, ik vind dat iedereen zijn eigen mening mag hebben. Maar je moet niet op gaan roepen tot verkeerd handelen. Ik vind dit wel iets waar je mensen verkeerd mee laat handelen. Het klopt dat wij niet warm worden van de islam, maar ik zal nooit zeggen: ik vind alle moslims levensgevaarlijk. Dat zeggen wij helemaal niet. Zo generaliserend zijn wij niet, maar dat wordt wel gezegd. Maar ik begrijp uw situatie, voorzitter, dus wat mij betreft is de kous af na wat ik gezegd heb.

De voorzitter:

Dat waardeer ik. Het is goed dat we hier aan beide kanten opletten. Mag ik dat zo afdoen? Ik begrijp dat het voor u beiden ... Het gaat ergens over; dat moge duidelijk zijn.

We zijn aan het einde gekomen van de eerste termijn. Volgens mij heeft iedereen zijn zegje kunnen doen. Ik kijk even hoelang we zullen schorsen. Een halfuur? Nee, 25 minuten, tot 11.25 uur. Ik schors de vergadering. Om 11.25 uur gaan we verder.

De vergadering wordt van 11.01 uur tot 11.28 uur geschorst.

De voorzitter:

Dames en heren, gelet op de tijd gaan we weer beginnen. Ik heropen deze vergadering van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid. We zijn nog steeds bij het commissiedebat Politie. De minister gaat zo beginnen aan de eerste termijn van de zijde van het kabinet. Heeft u voor ons misschien de indeling van uw beantwoording, minister? Ook al heeft u een prachtige inleiding: ik zou u willen vragen om die, gelet op de tijd, misschien maar te laten zitten. Welke blokjes heeft u voor ons?

Minister Van Oosten:

Ik ga het zo kort mogelijk houden, voorzitter. Ik probeer zo goed mogelijk naar u te luisteren. Ik heb vijf blokjes, los van een hele summiere inleiding. Het eerste blokje is taakuitvoering, waaronder bewapening en winkeldiefstal. Blokje twee: demonstraties. Blokje drie: politieorganisatie. Blokje vier: jaarwisseling. We hebben gepoogd om blokje vijf anders te noemen, maar dat is geworden: andere belangrijke zaken.

De voorzitter:

Helder. Dan gaan we dat zo doen. Ik stel drie vragen aan de bewindspersoon voor. Daarvoor geldt ook weer: 45 seconden. Ik zal opnieuw timen, want dat ging goed. Laten we proberen om het kort te houden, want dan lukt het misschien nog om een korte tweede termijn te doen. Het zou jammer zijn als die afvalt. Minister, een summiere inleiding.

Minister Van Oosten:

Voorzitter. Ook ik wil, in navolging van u allemaal, waardering uitspreken voor de ongekende gedrevenheid waarmee de politievrouwen en -mannen in onze samenleving elke dag vooropstaan. Net als u heb ik diverse malen overal in het land bezoeken gebracht. Je hebt zo ongeveer elke week wel een ontmoeting. Dat raakt elke keer weer. Dat emotioneert soms ook heel heftig, zeg ik even. Daar kom ik misschien dadelijk nog even op terug als het de ME specifiek betreft, naar aanleiding van rellen die we hebben meegemaakt. Ik wil die waardering toch langs deze weg hebben uitgesproken.

Ik wil ook zeggen — daarna ga ik naar de beantwoording van de vragen toe, voorzitter — dat ik waardering heb voor de inzet van alle gezagen, zoals we dat noemen. Ik spreek met de regioburgemeesters, maar daaronder vallen allerlei andere gemeenteburgemeesters, de lokale basisteams et cetera, die met een enorme inspanning aan de slag zijn om onze straten, buurten en wijken veilig te houden. Het is ook waar dat je juist in dat gezelschap met burgemeesters soms een stevig fundamenteel gesprek hebt te voeren over waar de politie naartoe groeit, hoe we dat met elkaar betalen, hoe dat zich verhoudt tot keuzes die lokaal moeten worden gemaakt. Dat palet aan vragen zie ik hier ook terugkomen in dit commissiedebat. Daarbij hebben we natuurlijk ook heel erg strak oog voor de financiële kant van het verhaal, want die staat onder druk; dat is onderdeel van het eerlijke verhaal. We hebben voor komend jaar stevige maatregelen kunnen treffen, die maken dat we een heleboel weten te ontzien. Met de burgemeesters zijn we bezig om het voor de jaren daarna netjes uit te rollen in een meerjarenopgave. Daar kom ik dadelijk nog even op terug.

Voorzitter. Ik begin met het eerste blokje: de taakuitvoering politie en boa, zoals we het maar even hebben genoemd. Ik begin met een korte duiding — dat is de werkmethode die mij nu handig lijkt; als het anders moet, hoor ik dat wel van u — van het Kamerlid en de vraag, en daarna geef ik het antwoord.

Mevrouw Michon-Derkzen en mevrouw Straatman vroegen naar de ME-bewapening; ik benoemde dat al even in mijn inleiding. Zij vroegen hoe het zit met de pilots gewelddsmiddelen en wat de planning daarvan is. De politie en het ministerie van Justitie en Veiligheid hebben hard gewerkt om zo snel mogelijk te kunnen starten met de pilots, met succes. Vanaf 19 december, dus zeer binnenkort, is de politie operationeel klaar voor het gebruik van grote bussen pepperspray. Ook kan een traanverwekkende stof worden toegevoegd aan de waterwerper. Op 25 december — ik ben even precies, want u vraagt ernaar — start de pilotperiode, zodat het ook met de jaarwisseling kan worden ingezet. Het is wel een keuze om gewelddsmiddelen in te zetten ter bevordering van de handhaving van de openbare orde. Die keuze is natuurlijk uiteindelijk aan het lokale gezag. Ik vind het belangrijk dat die pilots op tijd starten en dat wij de rugzak aanbieden om mee te kunnen doen met de pilots. Omdat de prioriteit lag bij het zo spoedig mogelijk kunnen starten met de genoemde pilots, wordt in het nieuwe jaar gestart met de andere verkenningen en pilots die zijn aangekondigd. Ik zal bij de politie navragen of dat kan vanaf het eerste kwartaal van '26. Dat ziet op de verkenning van het toevoegen van kleurstoffen aan de waterwerper, de marktverkenning met betrekking tot het gebruik van luchtdrukwapens en de verkenning van de toegevoegde waarde van camera's op de ME-schilden. Ik heb daar eerder ook iets over verteld. Het is goed om de beelden vanachter zo'n ME-schild te kunnen zien. Het is belangrijk dat we daar voortgang op blijven boeken.

Mevrouw Michon-Derkzen stelt in de sfeer van de ME-bewapening ook een concrete vraag rondom de twijfel van de burgemeester van Amsterdam. In het LOVP — dat is, voor intimi, het overlegorgaan met burgemeesters — heb ik aan de gezagen toegelicht wat in de pilot wordt voorgesteld. Daar is mij ook helder geworden dat sommige regioburgemeesters het mogelijk wel en andere het mogelijk niet steunen. Ik heb toen gezegd, en dat doe ik ook nu weer, dat het voor mij vanuit mijn systeemverantwoordelijkheid belangrijk is dat de pilots met deze less lethal gewelddsmiddelen mogelijk worden gemaakt. Ook is het belangrijk dat de keuze voor de daadwerkelijke inzet van bepaalde gewelddsmiddelen zoals traangas, de waterwerper en

dus ook de mogelijkheid om dat via het waterkanon weg te spuiten, uiteindelijk — dat is heel relevant, want dat bepaalt de minister niet — altijd bij het lokale gezag ligt.

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Het is natuurlijk een stevige uitbreiding van het geweldsinstrumentarium. Mijn vraag aan de minister is of de ambtsinstructie hiervoor niet moet worden gewijzigd om deze pilot te kunnen uitvoeren. Wat Amsterdam betreft: ik heb begrepen dat er daar nog geen beslissing is genomen. Heeft hij dat ook gehoord?

De **voorzitter**:

Heeft de minister dat gehoord? Minister.

Minister **Van Oosten**:

Zoals ik net al aangaf, gaat het lokale gezag daar uiteindelijk zelf over. Ik bedoel dan de lokale burgemeester en dus ook de burgemeester van Amsterdam daar waar het het gebied van Amsterdam betreft. Voor mij is het belangrijk dat de mogelijk geboden wordt om mee te doen met een pilot. Het is natuurlijk ook nodig dat het dan ook wel op bepaalde plekken wordt beproefd, anders weten we niet of het werkt. Dan kunnen we ook zien of de instructies later moeten worden aangepast. Van belang is natuurlijk dat wij ervoor zorg dragen — dat doet de politie ook — dat de mensen die ermee werken, er ook goed mee om weten te gaan.

Voorzitter. Mag ik nog de opmerking maken wat mijn inzet is geweest, waarom ik dit wilde? Dat wordt me namelijk niet zo specifiek gevraagd. Ik heb namelijk met ME-agenten gesproken naar aanleiding van de Malieveldrellen. Ik was daartoe ook opgeroepen door de Kamer zelf. Dat was een ongekend emotionele bijeenkomst, waarbij ik zelf ook ontzettend diep geraakt werd door het feit dat deze ME-agenten pure haat over zich heen gestort kregen van mensen die geen enkel ander doel wilden behalen dan die politie kapotmaken. Als je dat beseft, vind ik het ontzettend belangrijk dat wanneer zich zo'n situatie voordoet waarbij er geen enkel ander doel wordt nagestreefd dan die politie kapotmaken, de politie, die er voor onze veiligheid staat, wordt beschermd. Ik vind het belangrijk dat dus ook de burgemeester in kwestie, waar het dan ook is, die mogelijkheden heeft. Het is mijn verantwoordelijkheid om dat met u te organiseren. Wij bepalen niet waar het ingezet wordt. Laat ik ook hopen dat het in feite niet ingezet hoeft te worden. Je doet het namelijk alleen maar in het geval van een hele hoge trede op de escalatieladder. U vraagt er niet naar, zeg ik via de voorzitter tegen mevrouw Mutluer, maar ik proef dat dit een thema is dat een beetje ... Ik dacht dat het toch goed zou zijn om mijn eigen gevoel daarbij even te delen.

Ik ga door naar mevrouw Straatman, die mij vroeg hoe de pilots erop beoordeeld worden of ze effectief, proportioneel et cetera zijn. Dit ligt eigenlijk in het verlengde van wat ik net zei. De pilots worden op deze punten door de politie geëvalueerd. Dat heb ik ook met de korpschef zo besproken. Ik word na afloop van de pilots op de hoogte gebracht. Dan krijg ik ook te horen of en, zo ja, welke van de beproefde geweldsmiddelen de ME blijvend wil gebruiken. Training en nazorg worden natuurlijk geboden. Dit heeft de korpschef mij ook bericht. In mijn toestemmingsbrief aan de korpschef heb ik dat ook nogmaals afgesproken en benadrukt.

Ik ga naar winkeldiefstal. Dat doe ik onder dit kopje, maar het is wel echt een ander onderwerp. Kan de minister aangeven, vraagt mevrouw Michon-Derkzen, of er eind

januari het een en ander over het eindresultaat van de motie van november 2024 wordt gepresenteerd? In het tweede halfjaarbericht staat dat er een plan van aanpak is opgesteld om de pps-samenwerking op winkeldiefstal te versterken conform de motie-Michon-Derkzen. Dat landelijke plan is in november door het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing vastgesteld. Er wordt nu ook hard gewerkt door publiek-private partijen. Ik ben het namelijk met mevrouw Michon-Derkzen eens dat het een enorme meerwaarde kan hebben als het gaat om de inzet van de politie. Hier staat de politie zagezegd centraal. De civiele afdoening, in combinatie met de strafrechtelijke aanpak en de vraag hoe die zich tot elkaar verhouden, is dan ontzettend belangrijk. Daar past dan ook een landelijke leidraad bij, die daar helderheid over geeft. Daarnaast loopt er een verkenning naar knelpunten bij directe aansprakelijkheid. Daarna moeten we bezien of een landelijke uitrol van die leidraad opportuun is. Ik informeer u hierover in het halfjaarbericht voor de zomer van '26. Dat moeten we namelijk verder uitwerken. Ik weet dat er echt aan gewerkt wordt.

Mevrouw Faber ...

De voorzitter:

Momentje, minister. Mevrouw Michon.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):

Ik vind het ingewikkeld dat een meerderheid van de Kamer de minister vorig jaar met een motie vroeg om dit op te pakken. De minister zegt nu wat ik ook heb gelezen in het halfjaarbericht, namelijk dat er een plan van aanpak is vastgesteld en dat er een conceptleidraad is. Ik vraag gewoon in dit debat wanneer we de resultaten zien. Er worden Belgische pilots aangekondigd. Ik weet helemaal niet wat voor pilots dat zijn, maar ik denk: alles wat werkt, werkt en is prima, dus ga aan de gang. We moeten een beetje ambitie hebben. Kan de minister zeggen dat we daar voor de zomer daadwerkelijk de resultaten van gaan zien en dat er dan een leidraad is over de afdoening van winkeldiefstal? Dan kunnen wij weer beoordelen wat wij daarvan vinden. Het blijft maar een praatcircuit.

Minister Van Oosten:

Dat is het niet, zeg ik via de voorzitter tegen mevrouw Michon-Derkzen. Want er gebeurt effectief van alles, maar dat hebben we onvoldoende onder woorden gebracht. Dat gaan we dus doen. Dat moeten we ook doen. Dat is inclusief het plan van aanpak, want het moet wel een keer klaar zijn met het herevalueren van wat we allemaal nog beter moeten gaan doen. Er moet wat gebeuren. Er gebeurt ook veel. Ik denk dat het recht doet aan de mensen die er zo hard aan werken dat ik het mij als minister aantrek dat dat beter naar voren moet worden gebracht. Ik zeg u bij dezen toe om daar in de halfjaarbrieven op terug te komen.

Mevrouw Faber refereerde aan een uitzending van het programma Bureau Utrecht waarin het ging over een blokkade van de Universiteit Utrecht. Zij vreest voor no-go zones; laat ik de vraag daartoe samenvatten. Laat ik vooropstellen dat we het er allemaal over eens zijn dat agressie en geweld tegen politieagenten volstrekt onacceptabel zijn. Dat gaan we nooit accepteren. In dit geval gaat het om de politie in Utrecht, dus die treedt op onder het gezag van de burgemeester van Utrecht. Die treedt handhavend op. Ik kan niet treden in individuele afwegingen die gemaakt worden door politiemedewerkers enzovoort. Politiemedewerkers kunnen, zo kan ik in zijn

algemeenheid zeggen, wel worden getraind om in hele escalerende situaties de afweging te maken hoe te handelen. Daarbij kan zich tijdelijk terugtrekken ook horen; dat kan omwille van veiligheid et cetera nodig zijn. Dat betekent niet dat er vervolgens niks gebeurt. De politie heeft namelijk een heel groot arsenaal aan interventiemogelijkheden. De politie heeft ook een lange adem. Ik denk dat het belangrijk is om dat uit te stralen. In feite is de kern van de vraag van mevrouw Faber, die zij stelt namens haar fractie: accepteert de minister no-go zones? Nee, wij accepteren allemaal geen no-go zones. Nergens in dit land kunnen we en gaan we accepteren dat de politie ergens niet kan komen. Maar we moeten wel reëel zijn. Als er een situatie is waarin politiemensen de afweging maken om weg te gaan om sterker terug te komen, zal dat altijd mijn support, steun, hebben. Nogmaals, als het gaat om specifieke situaties vind ik het aan de gemeenteraad om daar met de burgemeester over in debat te gaan. Want zo is de gezagsrelatie geregeld.

Mevrouw Faber zei dat er geen ruimte is om boa's voor de jaarwisseling te certificeren; ze zei het iets anders, maar dat was haar stelling. Ze vroeg of dat klopt. De Politieacademie gaat een inhaalslag organiseren, waardoor de boa's die het betreft alsnog voor het einde van het jaar worden getoetst op geweldbeheersing. Ik meen dat ik daar schriftelijke vragen over heb ... Misschien heb ik ze nog niet beantwoord, maar ik heb de beantwoording wel gezien. Misschien zit die ergens in de lijn. Maar de Politieacademie gaat daar een inhaalslag op organiseren en werkt er nu aan, want de jaarwisseling is zeer nabij, zoals we allemaal weten.

De voorzitter:

Mevrouw Faber vraagt: en 2026 dan?

Minister Van Oosten:

Daar waar relevant voor de jaarwisseling halen we de certificering in. Ondertussen werken we sowieso heel hard om die inhaalslag op te pakken. Ik weet dus even niet precies hoe ik 2026 moet duiden.

De voorzitter:

Keurig.

Minister Van Oosten:

Als het anders moet zijn, laat ik het nog even weten, al dan niet in de schriftelijke beantwoording die dan misschien nog openstaat; dat weet ik even niet. Ik weet niet of dat zo is. Anders moeten we een andere weg vinden. Ik ga ernaar op zoek.

De heer El Abassi vraagt naar de neutrale uitstraling van boa's ondanks het advies van de Raad van State. Waarom zet de minister door, vraagt hij. Nou, dat is doodeenvoudig, zou ik willen zeggen. Ik heb hier een hele spreektekst gekregen. Maar dat is omdat ik er zeer aan hecht dat de boa's, net als de politie, een neutrale uitstraling in onze samenleving hebben. Ik heb verder met aandacht geluisterd naar het debatje dat u met mevrouw Michon-Derkzen heeft gehad. We hebben het langs de weg van een AMvB willen voorstellen. Daar is de Raad van State heel kritisch op. Ik hecht ook grote waarde aan de kritiek van de Raad van State, dus ik zeg: we gaan het anders doen. Ik luister naar de Raad van State; ik ga het neerleggen in een formele wet. Ik vind het wel terecht dat een aantal van u mij ook heeft gezegd: nou, minister, aan de slag; wacht daar niet te lang mee. Dat doe ik dus ook. Ik hoop dat ten spoedigste in het nieuwe jaar aan te

kunnen bieden, zodat de neutrale uitstraling bij wet wordt geregeld.

Dan mevrouw Faber. Zij had een vraag over ditzelfde punt, rond de AMvB. Als ik de AMvB in werking laat treden, zal de rechter in de eerste rechtszaak de AMvB onverbindend verklaren. Dat is niet wenselijk en brengt ons niet verder. Het doel delen wij volledig: boa's moeten hun belangrijke werk binnen de samenleving professioneel en neutraal kunnen uitoefenen. Dat ga ik dus ook regelen, en ik maak daar ook vaart mee. Ik stuur deze wet zo snel mogelijk in het nieuwe jaar — dat is écht zo snel mogelijk — naar de Raad van State, zodat u het vervolgens ook zo snel mogelijk kan gaan behandelen.

De heer **El Abassi** (DENK):

Ik heb het geprobeerd, voorzitter, maar het moet. Ik zou de minister echt willen vragen: waarom? Er is geen probleem. Waarom wil de minister per se met een wet komen voor een probleem dat er niet is, om vrouwen met een hoofddoek uit te sluiten van het werk als boa?

Minister **Van Oosten**:

Voor mij is het heel eenvoudig: ik vind dat het bij functies in de sfeer van boa, maar dat geldt ook voor de politie, ontzettend belangrijk is, ook voor het draagvlak en de acceptatiegraad overal, dat die een neutrale uitstraling hebben. Daar hecht ik zelf ontzettend veel waarde aan. Ik denk ook dat het heel goed is dat we met elkaar ... Daarom is het ook belangrijk om een formele wet te maken. Dan kun je ook met elkaar precies dit soort vraagstukken goed uitdiscussiëren in het parlement, wat ook belangrijk is. Als minister van Justitie en Veiligheid vind ik het van het allergrootste belang dat boa's in een neutrale positie kunnen werken en dat hen niks aangezegd wordt alleen maar omdat ze misschien een religieuze uiting dragen of iets dergelijks. Wat dat betreft werkt het mogelijk ook twee kanten op. Ik hecht daar zeer aan en zal dat dus ook in gang gaan zetten.

De heer **El Abassi** (DENK):

Er wordt gekozen voor religieuze uitingen. Je zou ook kunnen kijken naar afkomst; dan kun je ook niet neutraal zijn. Je kan opkomen voor bepaalde mensen met een bepaalde afkomst of kleur. Je kan hiermee alle kanten op. Wat ik hiermee wil zeggen richting de minister is: dit kun je toch niet oprecht verdedigen? Je kan toch niet aangeven ... Het gaat toch om het handelen van zo'n vrouw? Als een vrouw neutraal handelt maar een hoofddoek draagt, en een andere persoon niet neutraal handelt maar geen hoofddoek draagt, dan zou je toch juist die laatste persoon niet bij de politie willen in plaats van de eerste?

Minister **Van Oosten**:

Ik persisteer bij het antwoord dat ik net gaf. Het gaat mij er totaal niet om wie boa is of wat een boa, politieagent of wie dan ook in zijn privéleven doet. Het allerbelangrijkste is dat de boa in neutraliteit zijn werk doet voor de hele samenleving en dat daar geen oordeel in gelezen wordt of iets dergelijks. Daarom is die neutraliteit van zo'n grote betekenis en ga ik dat dus ook in die wet neerleggen.

De heer **El Abassi** (DENK):

Dat is dus heel subjectief. Ik ben manager geweest bij het Rijk. Ik had ambtenaren onder mij. Die mochten echt wel beslissingen nemen. Het ging om grote bedragen, het ging

om straffen en het ging om boetes. Daar waren vrouwen met een hoofddoek bij, en die waren zo neutraal als het maar kon. Dan hebben we nu een minister die het doet overkomen alsof deze vrouwen niet neutraal zijn. Ik zou de minister willen aangeven waarom dit subjectief is. Voor mij is een boa met geblondeerd haar en op een bepaalde leeftijd niet neutraal. Dat is wat er in mijn belevingswereld speelt. We gaan toch niet naar uiterlijke kenmerken kijken? Laten we met z'n allen kijken naar gedragingen en niet naar uiterlijke kenmerken.

De voorzitter:

Ik voel een ordeprobleem aankomen hier, gelet op de hoeveelheid ... De minister.

Minister Van Oosten:

Voorzitter. Ik zou willen voorstellen dat u alle inbreng bij de parlementaire behandeling levert. Dat is ook goed. Voor mij is het uitgangspunt — dat vind ik ook echt in het belang van de boa zelf — dat alle schijn moet worden weggenomen dat iets de keuze van de boa zou beïnvloeden of anderszins. Daarom vind ik zelf die neutraliteit van de grootst mogelijke betekenis. Er wordt nu aan gewerkt. Ik heb u toegezegd dat het ten spoedigste bij u terugkomt zodra ik de gelegenheid heb.

De voorzitter:

Zeker, dan gaan wij daar uitgebreid over spreken met elkaar. Momentje, minister. Mevrouw Faber.

Mevrouw Faber (PVV):

Ik heb toch nog wel even een vraag over die AMvB. Die AMvB is al klaar. Die hebben de juristen op het ministerie al afgemaakt. Ik heb één ding wel geleerd in mijn ministerschap: dat daar hele goede juristen zitten. Die komen echt niet met broddelwerk. Die denken echt goed na voordat ze ergens mee beginnen. Volgens mij is die AMvB dus gewoon bruikbaar. Het moet mij toch een beetje van het hart: ik heb weleens de indruk — ik zeg niet dat het zo is — dat de Raad van State niet altijd even neutraal is. Ik begrijp dat de minister zegt "ik wil het ook wel in een wet doen", maar laten we dan, voordat die wet van kracht is, gewoon die AMvB bekrachtigen.

Mevrouw Mutluer (GroenLinks-PvdA):

Een punt van orde, voorzitter. Het is leuk dat we rechters en leden van de Raad van State betichten van niet neutraal zijn, maar ik vind het niet oké. Ik vind ook dat de voorzitter daar iets van mag zeggen.

De voorzitter:

De voorzitter was aan het luisteren. Anderen hadden ook een punt van orde. Mevrouw Van der Werf?

Mevrouw Van der Werf (D66):

Ik heb hetzelfde punt dat mevrouw Mutluer maakt. Ik vind dat echt niet normaal. Ik vind ook dat als je dus normeert op andere discussies hier, wat u deed, voorzitter, dat je ook hier wat van moet zeggen.

De heer El Abassi (DENK):

Inderdaad, ook ik heb een punt van orde. Dit is dus wat je krijgt als je mensen neutraliteit afpakt en wegzet als mensen die niet neutraal zijn. Nu gaat het doorgetrokken worden

naar rechters, politieagenten en ga zo maar door. Ik maak daar bezwaar tegen.

De voorzitter:

Het is even aan mevrouw Faber om een weerwoord te geven en dan ga ik wat zeggen. Wilt u iets zeggen?

Mevrouw **Faber** (PVV):

Ik heb niet zo stellig gezegd dat het zo is. Ik heb alleen maar gezegd dat ik dat gevoel weleens heb. Dus ja, ik ga over mijn eigen gevoelens, lijkt mij.

De voorzitter:

Ieder mens heeft recht op zijn eigen gevoelens; dat is een feit. Ik begrijp de opmerkingen van de collega's wel. Je kunt, denk ik, best stevig van mening verschillen over de vraag of het nodig is om die neutraliteit op die manier te waarborgen. Daar was net ook sprake van bij de heer El Abassi en de minister. Dat mag er scherp aan toe gaan. Ik hoop dat u de collega's kunt begrijpen, mevrouw Faber. Ik denk wel dat ik er in die zin iets van moet zeggen. Ik snap dat de collega's er aanstoot aan nemen dat u de neutraliteit van de rechterlijke macht, zonder feiten en argumenten, op die manier benoemt. Ik weet dat de PVV-fractie ook stevig in de hoofddoekkwestie zit. Laten we het daarom zo doen: stelt u zo stevig als u wilt uw vraag, maar met respect voor de bestaande instituties. Mevrouw Faber.

Mevrouw **Faber** (PVV):

Volgens mij heb ik mijn vraag al aan de minister gesteld. Dat dacht ik.

Minister Van Oosten:

Dat laatste klopt. Vanuit mijn rol wil ik het advies dat de Raad van State mij heeft toegestuurd, met het grootst mogelijke respect lezen en er ook gebruik van maken. Dat advies hanteer ik dus ook. Daarom zeg ik: ik buig het om van een AMvB naar een formele wet. Dat is precies wat de Raad van State mij ook adviseert. Ik doe dus niet wat mevrouw Faber mij concreet vraagt, want daar komt het dan op neer: houd dan ondertussen die AMvB in stand of ga daar lekker mee aan de slag. Nee, want ik vind dat in de richting van de Raad van State, toch een zeer belangrijk, hoog adviesorgaan, ook van mij als minister van Justitie en Veiligheid, in deze zin niet correct. Ik heb namelijk een mogelijkheid om het op korte termijn, door zelf hard te werken, anders te doen, zodat we recht doen aan de discussie die ik ook hier zie plaatsvinden. Daarnaast wijs ik mevrouw Faber er, via de voorzitter, op — dat deed ik in mijn beantwoording net ook al — dat ik ook gewoon het risico loop dat de rechter bij de eerste de beste gelegenheid die hele AMvB onverbindend verklaart, met alle gevolgen van dien. Dat risico vind ik onverantwoord. Dat wil ik niet lopen. U mag mij dus vertrouwen. Ik ga aan de slag. U krijgt een wet. Dan mag iedereen daar wat van vinden.

Dan ga ik door, voorzitter.

De voorzitter:

Ja, gaat u verder.

Minister Van Oosten:

Dan ga ik door naar de heer Van Dijk en mevrouw Straatman. Het gaat ook over boa's, maar het betreft een totaal ander punt, namelijk of de minister bereid is de ommissie van

de "groene boa" tegen het licht te houden. De vraag is eigenlijk — en ik kijk de heer Van Dijk aan — of er nu bijvoorbeeld wel of niet een vuurwapen gehanteerd mag worden. Dat is een van de vragen of problemen die daaromtrent zijn ontstaan. Eigenlijk is concreet ook de vraag of ik een strafrechtelijk aanwijbsbesluit opnieuw wil vaststellen. Dat is een tamelijk technische vraag, maar het komt er eigenlijk allemaal op neer dat ik dat niet kan, want ik kan die regeling niet verlengen. Het betreft namelijk een regeling die is gestoeld op ingetrokken wetgeving.

Het huidige toezicht en de huidige handhaving rond strafbaarheid zijn gebaseerd op de Omgevingswet. De handhaving van gewapende stroperij met de aanwijzingen van boa's die dit als taak hebben, is nu belegd — ik kom hier zo op terug — bij Gedeputeerde Staten, dus de provincies. Zij zijn het bevoegd gezag geworden. Het is dus nu aan de provincies om de boa's aan te wijzen. Maar mevrouw Michon-Derkzen en ook anderen hebben mij hier ook al een aantal malen op gewezen: "Alles goed en wel, maar het is ineens wel allemaal helemaal anders; de groene boa's moeten wel het landelijke gebied in kunnen." Daarom heb ik, vanwege het belang dat ikzelf als minister maar ook uw Kamer eraan hechten, de provincies hier expliciet op gewezen, ook via de portefeuillehouders van het IPO en het IPO zelf, het Interprovinciaal Overleg. Provinciebesturen zijn hierover de afgelopen maanden in twee relevante commissies geïnformeerd. Ik weet dat de provincies die het aangaat hier ook mee bezig zijn. En het IPO heeft mijn ministerie ook laten weten dat de provinciebesturen zich bewust zijn van de noodzaak van een aanwijzing, en dat snelheid gewenst is. Ik hield al mijn adem in, want ik dacht: dit leidt misschien tot een vraag.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):

Ja. De vraag is natuurlijk als volgt. Het is een onwenselijke situatie — dat hebben meerdere collega's aangegeven — zeker voor de boa's die het betreft, ook omdat dit aan hun bevoegdheden raakt. Ik begrijp dat u overlegt met provincies et cetera, maar kunnen er dan ten minste bepaalde termijnen worden genoemd door de minister? Hoe zorgen we dat dit zo snel mogelijk recht wordt gezet, en dat we straks niet gaan krijgen dat de minister en de provincies naar elkaar gaan wijzen, met uiteindelijk de boa's als slachtoffers?

Minister **Van Oosten**:

We hebben daar volop overleg over. En het loopt een beetje uiteen, zeg maar. De specifieke deadlines voor de specifieke groene boa lopen nogal uiteen, begrijp ik; het is niet zo dat dat allemaal op datum x is. Daarom is het belangrijk dat de provincies zich dit realiseren en daarmee aan de slag zijn. Ik heb de bevestiging dat dat ook zo is. Overigens wil ik u ook nog wel aangeven dat bij de provincies nu ook de discussie loopt of dit eigenlijk wel zo geregeld moet blijven. Ik ga niet voor de provincies praten; misschien heeft u zelf ook wel contact met uw provincieafdelingen. Maar ik weet wel en sluit ook niet uit dat men wellicht met een voorstel komt om dit weer anders vorm te geven — ik wilde zeggen "dit terug te draaien", maar zo kan ik het niet noemen, want het hele wettelijke stelsel is veranderd — zodat we niet meer voor dit vraagstuk komen te staan. We delen allen het uitgangspunt dat dit werk voor iedereen veilig moet zijn. Ik wacht dat even af.

De **voorzitter**:

Zeker, maar niet dan nadat ik gezegd heb dat hier nog een schriftelijk overleg over komt, en een commissiedebat. Hier wordt dus nog veel over gesproken in de Kamer. Meneer

Van Dijk, wilt u nog ...

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):

Nou, dan dank voor deze reactie. En ik begrijp dus uit de woorden van de minister dat hij erbovenop zit en dat de Kamer ook op de hoogte gehouden blijft van de vorderingen, zo hoop ik.

Minister **Van Oosten**:

Ja. En mocht u casuïstiek hebben of iets, laat dat dan ook gewoon weten; dan kunnen we dat gesprek aangaan. Dat is me eerder ook aangereikt. Maar inderdaad, u zei het terecht: er komt nog een apart moment voor.

De **voorzitter**:

Ja, een schriftelijk overleg. En volgens mij is er zelfs ook besloten tot een apart commissiedebat, waar dan mogelijk ook nog een tweeminutendebat uit volgt.

Minister **Van Oosten**:

Dan kan ik nog een update geven van waar we staan.

De **voorzitter**:

Zeker, u komt nog vaak langs hier. Gaat u verder, minister.

Minister **Van Oosten**:

Dan mevrouw Coenradie en mevrouw Van der Werf, die vroegen naar de visie van de minister op de taken van de politie bij de aanpak van verwarden. Daar kunnen we ook nog heel veel over zeggen. Ik wil hier ook over opmerken dat daar in elk geval regie op wordt gevoerd door het ministerie van Binnenlandse Zaken. Ik heb even niet het overzicht over of daar een apart debat over komt, maar dit gehoord hebbende bij Kamerleden, lijkt me dit zeker al het geval, en anders zal het er ongetwijfeld wel van komen. Daarin past deze discussie, als ik die opmerking mag maken, denk ik nog wat meer en kan ze nog wat meer plek krijgen. Het is zonder meer waar dat de druk op de politie evident kan worden verlicht als de aanpak van personen met verward of onbegrepen gedrag misschien ook langs een andere weg kan plaatsvinden. Alhoewel ikzelf, met de ervaring die ik de afgelopen jaren heb opgedaan, voorzie dat je daarbij altijd wel een zekere inzet van de politie zal verwachten, omdat dat soms zomaar ineens ontstaat en mensen dan natuurlijk de politie bellen. En ik zou ze ook aanmoedigen om dat te blijven doen, zou ik willen opmerken.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):

Mijn punt hierbij was dat het niet alleen gaat om mensen met verward gedrag. Dat was een voorbeeld om aan te geven dat de politie tegenwoordig overal van moet zijn: de aanpak van huiselijk geweld, het constateren van kindermishandeling, maar bijvoorbeeld ook mensen met verward gedrag. De vraag is op een gegeven moment heel breed, dus niet alleen wat betreft mensen met verward gedrag. Waar is de politie nog wel van en waarvan niet? Ik denk, of beter, ik heb de overtuiging dat er behoefte is aan een meerjarige strategie om aan te geven wat we nog wel kunnen verwachten van de politie en wat niet, en wat ook redelijk is als je kijkt naar de capaciteit.

Minister **Van Oosten**:

Ik ben het met mevrouw Coenradie eens dat dit voortdurend aandacht moet blijven

hebben. Ik zit een beetje tussen twee schotten in, zeg maar: enerzijds de Kamer die daar beelden bij heeft, maar anderzijds de gezagen, de burgemeesters, die daar ook beelden bij hebben. Ik zie zelf ook gebeuren dat de politie wel erg vaak, erg snel en voor heel veel wordt ingeroepen. Daarom ook dat initiatief van mevrouw Michon-Derkzen als het gaat om die winkeldiefstallen. Dat is zomaar weer een voorbeeld... Ik zou daar eigenlijk geen verkleinwoord van willen maken, wat ik bijna deed, omdat dit heel vaak voorkomt en dus heel ernstig is. Maar ja, je moet altijd wel die afweging maken in de schaarsheid die je nu eenmaal zult houden; altijd. Doet de politie dan ook het juiste? Kan het ook op een andere manier of horen eigenlijk anderen aan de lat te staan? Ik denk dat we onszelf een beetje de vrijheid moeten gunnen om daar de komende periode nog wat langer over door te denken. We krijgen nog een wetgevingsoverleg Politie, we krijgen nog een algemene begrotingsbehandeling. We zijn aan het begin van een Kamerperiode. Er komt een nieuwe veiligheidsagenda aan, vanaf — even kijken; zeg ik het goed? — '27. Daar wordt u ongetwijfeld op de een of andere manier ook bij betrokken. Dus er zijn nog allerlei momenten waarop we hier zeker over gaan praten, zou ik willen zeggen.

Mevrouw Van der Werf (D66):

Het antwoord stelt mij niet helemaal gerust, want dit is natuurlijk niet alleen maar een vraagstuk van schaarste. Er is op heel veel domeinen schaarste bij de uitvoering en binnen de politie, maar dit gaat ook om het maken van keuzes en ook over het feit, waarover ik mij verwonder, dat wij als Kamer eigenlijk al heel vaak keuzes hebben gemaakt. We hebben gezegd dat wij ook andere dingen belangrijk vinden dan de zaken die nu als high-impact crimes worden aangewezen, maar ook dat die te weinig opvolging krijgen. Een van de problemen daarbij is dat heel veel van die zaken binnen het domein zorg en veiligheid vallen, en daar ook tussen wal en schip vallen. Ik heb de minister gevraagd om daarop te reflecteren en ook om aan te geven of hij binnen het ministerie met de politie in gesprek kan gaan over hoe we dat gaan oppakken.

Minister Van Oosten:

Dat laatste zal ik zeker doen. Voor zover u dat als toezegging moet beschouwen, vind ik dat ook prima, want ik zou menen dat dit een onderdeel is van het reguliere overleg dat ik met de korpschef heb. Het past ook in de voorbereiding van een debat waarvoor het ministerie van Binnenlandse Zaken — daar begon ik eigenlijk mee — zeker aan de lat komt te staan, al dan niet met ook dit ministerie, wat ik bij gelegenheid wel zal gaan zien. Er is namelijk gewoon heel veel samenhang tussen zorg en veiligheid, wat ik ook niet wil verdonkeremanen; dat is er op allerlei vlakken. Maar ik weet ook dat het een illusie zou zijn om de politie overal bij weg te denken, omdat het vaak heel heftig, incidenteel en extreem is wat er plaatsvindt en je daar de politie ook wel voor een deel bij verwacht. Dus het is heel goed om die gesprekken met elkaar te voeren.

Ik ga door, voorzitter, met uw welnemen.

De voorzitter:

Een momentje. Mevrouw Van der Werf nog.

Mevrouw Van der Werf (D66):

Ja, voorzitter, voor de helderheid. Allereerst dank voor die toezegging. Ik denk dat het belangrijk is om daar een signaal over te geven. Er zijn hier echt al heel veel breed gesteunde voorstellen voor gedaan, die je volgens mij gewoon kan doen. Het gaat mij er

niet om dat ik de minister ervan verdenk dat hij dit probleem niet ziet, en eigenlijk ook niet dat ik zou willen zeggen dat de politie zich hier niet mee zou moeten bemoeien. Op sommige punten zeg ik juist dat de politie zich daar meer mee zou moeten bemoeien. Ik denk dus dat we eerst even met elkaar heel scherp moeten kijken naar welke onderwerpen nu echt meer aandacht verdienen, en hoe je dat sneller en beter kan doen. En: stel je agenten echt gereed om dat ook te kunnen doen.

Minister Van Oosten:

Zoals gezegd, ga ik hiervan een terugkoppeling geven aan de korpschef. Dat is mijn directe ingang bij de politie, dus zo moeten we het wel blijven doen. Zo zal ik aandacht blijven vragen voor dit onderwerp. Daar laat ik het nu toch even bij, omdat ik weet dat we in de voorbereiding van het onderwerp zorg en veiligheid echt nog wel nader met elkaar komen te spreken. Ik wil zelf ook gewoon echt weten waar er meer inzet op dit punt nodig zou zijn en waar minder; dat is precies wat mevrouw Van der Werf vraagt. Maar uiteindelijk worden die afwegingen ook weer lokaal gemaakt, afhankelijk van de keuzes die daar dan voorliggen, wat het eigenlijk altijd ook weer een beetje spannend maakt.

Mevrouw Coenradie (JA21):

Mag ik er dan de vraag aan toevoegen dat wanneer de minister daarover spreekt met de korpschef, er ook wordt gesproken met de medewerkers? Ik merk bij de werkbezoeken die ik doe dat er echt verschil van mening is over heel cruciale, ook weleens wat meer beleidsmatige zaken tussen de uitvoering en de mensen op kantoor, om het maar even zo te zeggen. Voordat het enkel een gesprek zou zijn tussen de korpschef en de minister, zou ik willen vragen om er echt aandacht voor te hebben bij de korpschef dat juist alle input vanuit de werkvloer nadrukkelijk wordt meegenomen.

Minister Van Oosten:

Ik ken de korpschef als iemand die zich oprecht laat inspireren door de hele politieorganisatie, waaronder dus ook de politiemensen die actief zijn op de werkvloer in de sfeer waar mevrouw Coenradie het nu over heeft. Ik vind het eigenlijk niet eens nodig dat ik die vraag specifiek zo neerleg, maar ik ga netjes een terugkoppeling geven van dit element uit dit debat.

Voorzitter. Ik blijf nog even bij mevrouw Coenradie. Ik ga wel naar het andere blokje: demonstraties. De vraag is gesteld of de minister achter burgemeesters staat die naar noodmaatregelen grijpen. Het is evident dat je als burgemeester niet lichtzinnig tot zo'n maatregel komt; dat heb ik zelf ook wel zo ervaren. We hebben het wettelijk stelsel zo georganiseerd dat altijd achteraf juridisch kan worden getoetst of je dat terecht hebt gedaan of niet. Er zit ook altijd een politieke component aan door de gemeenteraad. Vanuit mijn ministerie maar ook vanuit BZK helpen we het Genootschap van Burgemeesters met handreikingen, kennissessies et cetera over hoe daarmee om te gaan op een verantwoorde manier. Maar ik heb veel respect voor de burgemeesters die geconfronteerd worden met het moeten treffen van maatregelen die soms heel stevig ingrijpen in de vrijheid en het leven van mensen die daar misschien gewoon omheen wonen. Ik vind dat we dat respect ook mogen uitdragen. Ik doe dat als minister en u doet dat als Kamerlid ongetwijfeld ook. En doet een burgemeester het niet goed, dan zijn die burgemeesters vrouwen en mans genoeg om hun mannetje te staan en aan de gemeenteraad uit te leggen hoe dat zo gegaan is.

Worden gemeenten ondersteund bij het verhalen van schade op relschoppers et cetera?

Dat is een vraag van mevrouw Straatman. Wij zijn op dit ogenblik aan het onderzoeken op welke wijze gemeenten maar ook andere partijen die schade lijden het beste kunnen worden ondersteund bij het verhalen van schade. Daarbij nemen we ook moties van het lid Eerdmans mee over schade bij recente universiteitsrellen. Dit zeg ik overigens ook in de richting van de heer Van Dijk, specifiek voor zijn fractiegenoot het lid Stoffer. Die heeft namelijk ook aandacht gevraagd voor het bewerkstelligen dat relschoppers die het demonstratierecht misbruiken, opdraaien voor de kosten die zij veroorzaken. Op dit ogenblik liggen daarvoor nog allerlei opties op tafel. Ik wil uw Kamer over de uitkomsten daarvan informeren in de beleidsreactie die we in het voorjaar zullen sturen.

Mevrouw Straatman vraagt of nationale basisafspraken voor politieoptreden bij demonstraties beschikbaar kunnen komen. Ik heb begrepen dat naar aanleiding van het inspectierapport van 15 mei is toegezegd dat ik met de korpschef en vertegenwoordigers van het lokaal bestuur en het OM in overleg ga over landelijke basisafspraken en uitgangspunten. Dit overleg gaat plaatsvinden bij het LOVP in februari; dat heeft nog niet plaatsgevonden. We komen nog met een uitgebreide reactie op het WODC-rapport rondom demonstraties. Dat zal ergens in het voorjaar, ik denk mei of zo, worden. Dan zal ik dit aspect meenemen. Dat lijkt mij dan logisch.

Ik blijf nog even bij het WODC-rapport. Mevrouw Straatman vraagt ook naar — mag ik het even zo noemen? — de "wasstraat" op de A12. De stelling is dat zou blijken dat het Openbaar Ministerie veelal niet overgaat tot aanhouding en vervolging van demonstranten terwijl daar juridisch veel ruimte voor is. Het Openbaar Ministerie heeft mij laten weten dat de pilot heeft uitgewezen dat de grootschalige inzet van de politie en het OM die deze vorm van geïntensiverde handhaving vergt niet in verhouding staat tot het bereikte resultaat, namelijk hooguit een minimale boete. Het is ook niet goed mogelijk gebleken om gedurende het optreden van de ME te sturen op deugdelijke bewijsgaring of dossiervorming. Dat komt ook doordat de politie naast het handhaven en herstellen van de openbare orde ook gedragingen op individueel niveau dient waar te nemen en vast te leggen ten behoeve van diezelfde opsporing. Dat is een toch tamelijk ingewikkelde taak met ook soms extra capaciteit.

Ik maak 'm even af, want ik heb hier nog een paar opmerkingen bij te maken. Vervolging legt soms ook een groot beslag op schaarse zittingscapaciteit, en dat vergt ook relatief veel tijd. Waar in de praktijk tegenaan gelopen wordt en wat ik ook begrijp, is dat strafbaar gedrag tijdens demonstraties meer dan nu moet worden bestraft. Dan misbruik je in mijn ogen een demonstratie. In het WODC-onderzoek lees ik steun voor de gedachte dat er veel mogelijk is binnen internationale mensenrechtenverdragen et cetera en binnen de huidige wettelijke kaders. Ik ben in gesprek met het Openbaar Ministerie over wat daarvoor nodig is en wat voor kansen ze zien. Er kan ook worden gekeken of elementen uit buitenlandse wetgeving op dit punt nog inspiratie of een oplossing kan bieden. Denk aan aparte strafbaarstelling voor het blokkeren van vitale infrastructuur of het vernielen van cultureel erfgoed; dat is een ander element. Ik wil uw Kamer daar op het genoemde moment uitgebreider over informeren, ook wat betreft het WODC-rapport waar ik het over had, of zoveel eerder als nodig.

Ik hou mijn mond even dicht. Ik zag dat u wilde interrumpen, maar nu niet meer, dus dan ga ik natuurlijk doorpraten.

De heer Van Dijk ...

Mevrouw **Straatman** (CDA):

Een korte reactie dan. Dank u wel, minister, voor de toezegging om me er uitgebreider over te informeren. Kort nog op het punt dat gisteren heel duidelijk werd tijdens de technische briefing en ook duidelijk werd uit het WODC-rapport, namelijk dat er veel meer juridische ruimte is en dat er in Nederland binnen de strafrechtketen nog te veel wordt gewezen op de chilling effects. Wat het CDA betreft is het heel belangrijk dat we die norm stellen, dat het maar bij een klein percentage misgaat. Maar op het moment dat het misgaat, dan is het belangrijk dat we dat als samenleving goed oppakken. Begrijp ik de minister goed dat in het gesprek met het OM ook meegewogen wordt dat hij eventueel bereid is om een algemene aanwijzingsbevoegdheid te geven op het moment dat het Openbaar Ministerie daar toch anders over denkt?

Minister **Van Oosten**:

Nee, dat laatste niet, want dan kom ik ongetwijfeld in een hele andere discussie met uw Kamer terecht. Ik zou menen dat daar nu ook geen reden toe is. Ik gaf u wat context over welke ruimte het Openbaar Ministerie heeft en welke ruimte ik ook teruglees in het WODC-rapport. Ik zie zelf ook aanknopingspunten om bepaalde onderwerpen wat verder uit te werken en uit te diepen; ik liet daar net wat licht over schijnen. Dat biedt wat mij betreft ... Ondertussen ben ik natuurlijk wel gewoon in regulier overleg met het Openbaar Ministerie. Daarom kon ik u ook deze terugkoppeling geven. Maar ik ga geen opdracht geven aan het Openbaar Ministerie om iets wel of niet specifiek op dit punt te doen. Wat mij betreft hoeft dat ook niet aan de orde te zijn. Want ook het Openbaar Ministerie — dat beeld moet niet ontstaan — is er natuurlijk alles aan gelegen om te handelen daar waar gehandeld moet worden. Maar je wil ook dat het effect sorteert. Daarom dienen we ook wat andere maatregelen eromheen te treffen om te zorgen dat je bijvoorbeeld weet wie iets veroorzaakt heeft.

De **voorzitter**:

Mevrouw Straatman. Niet? Oké. Dan meneer Struijs.

Minister **Van Oosten**:

De heer Van Dijk ...

De **voorzitter**:

Ho minister, er is nog een vraag van meneer Struijs.

De heer **Struijs** (50PLUS):

Eén ding moet me toch even van het hart in deze discussie, want anders raakt ie uit balans. Natuurlijk willen wij betere regelgeving zien, maar het capaciteitsgebrek moet ook prominent in de discussie terugkomen. Ik heb van het OM en van politiemensen gehoord dat ze weten wie daar misdrijven plegen, dat die op beeld staan, maar dat ze eenvoudigweg niet genoeg mensen hebben binnen de recherche en binnen het OM om tot vervolging over te gaan. Dat moet wel een belangrijk element blijven in deze discussie. Anders zie ik de balans een beetje weggaan.

Minister **Van Oosten**:

De heer Struijs heeft natuurlijk gelijk: capaciteit is altijd voorwaardelijk om iets wel of niet te kunnen doen. Ik wil er ook geen doekjes om winden dat er in alle situaties altijd wel een vraag naar capaciteit is, want je zal misschien altijd meer willen doen. Dat gaat nou

eenmaal ook weer niet. Soms is het ook niet nodig. Daarom is het terecht dat mevrouw Coenradie en anderen hier en daar ook wijzen op de vraag: waar maak je nou je keuzes in, waar stel je prioriteiten in? Het zou triest zijn als je puur omwille van capaciteitsvragen iets niet meer doet, maar het heeft dus in dit specifieke geval zeker ook te maken met andere aspecten. Dan moet je een afweging maken. Als het resultaat is wat het is en je ook iets anders kunt doen, dan kom je tot een afweging van belangen. Dat kan ik ook wel weer billijken als ik eerlijk ben. Maar dat neemt niet weg dat het mij wel weer motiveert om ook aan de hand van het onderzoek verder na te denken over: oké, wat kunnen jullie dan wel organiseren om wel het resultaat te bereiken dat we willen?

De heer **Struijs** (50PLUS):

Ik ben het met u eens, maar het capaciteitsgebrek heeft een structureel karakter. Daarom wil ik in elke discussie prominent terug laten komen dat ik echt aandring op een bestuurlijke rapportage na elk optreden, of dat nou op de A12 is geweest of bij de Malieveldrellen, over de dingen die we hadden kunnen doen in de keten — dan heb ik het over vervolging — maar niet gedaan hebben vanwege capaciteitsgebrek. Ik zie dat dat elke keer onderbelicht blijft. Ik ga de minister nu en in volgende discussies dus verzoeken om toch iets meer bestuurlijke rapportages te laten maken door de politie en het OM en om dat feit niet onderbelicht te laten.

Minister **Van Oosten**:

De bestuurlijke rapportages bestaan natuurlijk wel, maar die gaan naar het lokale gezag, want die inzet vindt plaats onder dat gezag. Dat weet de heer Struijs als geen ander. Ik vind het wel een interessante gedachte om in zijn algemeenheid eens te vragen waar wellicht schaarstevraagstukken aan de orde zijn geweest. Nogmaals, in dit geval hebben zeker ook een heleboel andere elementen een rol gespeeld. Meestal, of altijd, heb je een belangenafweging te maken over waar je naartoe gaat.

Ik ga naar de heer Van Dijk. Die vraagt: kan de minister ondubbelzinnig bevestigen dat bij oorlogsherdenkingen et cetera de bescherming van personen en instellingen prevaleert? Ook hierbij geldt dat in lokale driehoeken, waar die verantwoordelijkheid ligt, telkens wordt beoordeeld hoe te handelen. Iedere demonstratie moet je natuurlijk wel weer op de eigen merites beoordelen. Ik hoor de heer Van Dijk overigens ook niet zeggen dat demonstraties op een locatie überhaupt niet mogen of iets dergelijks. Maar je wilt wel dat de openbare orde niet verstoord wordt. Daar komt het eigenlijk op neer. Aan de hand van de Wet openbare manifestaties hebben burgemeesters natuurlijk ook handvatten om bij bijvoorbeeld dreiging van verstoring van de openbare orde maatregelen te treffen, beperkingen op te leggen et cetera. Burgemeesters kunnen ook zwaardere eisen stellen aan demonstraties in de nabijheid van een herdenking. De bescherming van de waardigheid van een plek of gebeurtenis kan dan ook een rol spelen bij de afwegingen die door het lokale bestuur worden gemaakt.

Eerder dit jaar is ter uitvoering van de motie-Bikker ook gesproken met diverse gemeenten et cetera, waarbij door iedereen het belang onderstreept wordt van een gedegen voorbereiding op de nationale en lokale herdenkingen, om die waardig en ongestoord te laten plaatsvinden. Dat betekent ook dat je hebt te organiseren dat je nauw contact hebt met de organisatoren van mogelijke demonstraties en manifestaties. In het ene geval is dat makkelijker dan in het andere geval. Dat vraagt ook wat van het lokale bestuur, dat daar overigens heel goed in is, zeg ik erbij. Vaak kun je in overleg

echt wel heel veel bereiken met elkaar. De waardigheid van de demonstratie zelf, die ook weer haar rechten heeft en haar doelen dient, heeft er vaak ook alle belang bij om goed gehoord te worden zonder dat het andere waardigheden verstoort. Algemeen wordt onderkend dat er onder voorwaarden ruimte is voor demonstraties en alternatieve herdenkingen.

Dan ga ik naar de politiemedewerkers en de organisatie. Ik hoop dat ik het in de tijd allemaal netjes doe; ik doe mijn best. Zo ongeveer iedereen heeft vragen gesteld naar aanleiding van de commissie-Sorgdrager over het undercoverwerk en eigenlijk ook naar aanleiding van de commissie die daaraan vooraf is gegaan en er voor een deel parallel aan heeft gelopen, namelijk de commissie-Schneiders. De vragen liepen in variatie een klein beetje uiteen. Laat ik beginnen met te zeggen dat undercoverwerk een ingrijpend middel is dat van ongelofelijk grote betekenis is voor de bestrijding van georganiseerde criminaliteit. Het is dus ook van het allergrootste belang dat de mensen die dit belangrijke werk uitvoeren, dat ook met de beste en de juiste waarborgen kunnen doen en kunnen blijven doen.

Vier jaar geleden constateerde de commissie-Brouwer dat de professionaliteit van de organisatie ernstig te wensen overliet. Twee jaar geleden is dan ook besloten om het toen bestaande team Werken Onder Dekmantel volledig te ontmantelen en opnieuw op te bouwen. Het afbouwen daarvan en het inrichten van een nieuwe structuur waarin waarborgen zijn opgenomen, leveren een werkbare en veilige situatie op. De afbouw en opbouw moesten ook in een korte tijd plaatsvinden. Het was wel bekend dat de ingreep van afbouw en opbouw nadelen kende, vooral omdat je weer helemaal opnieuw moet starten met het opbouwen van kennis, ervaring en kunde. Dat kan iedereen zich voorstellen. Naar aanleiding van het rapport-Sorgdrager voegt de korpschef kennis en ervaring aan de leiding toe en wijzigt het instroomarrangement.

Na het incident van vier jaar geleden hebben twee commissies monitoring uitgeoefend op het gebied van voortgang binnen dat heimelijke domein. De commissie-Sorgdrager was kritisch, maar heeft ook geconstateerd dat er heel veel vooruitgang is geboekt. Zo zijn er waarborgen die zien op het personeelswelzijn van de medewerkers. Er zijn bijvoorbeeld psychologen in dienst getreden die begeleiding kunnen bieden. Er is een ethische commissie gekomen, die de strategische lijn nauwer betreft bij operationele beslissingen. In het verleden zijn de werkverbanden verkleind, waardoor er meer aandacht kan zijn voor de medewerkers, want daar gaat het nou precies om. Die interventies zijn gedaan naar aanleiding van geconstateerde tekortkomingen — daar moeten we eerlijk in zijn — en zijn gericht geweest op het verbeteren van het welzijn op fysiek, mentaal en moreel vlak.

Nu is het belangrijk dat we vooruit blijven kijken, dat we maatregelen treffen die passen bij de situatie waarin we nu zitten. Een externe commissie constateert dat er vooruitgang is geboekt, maar ook dat we er nog niet zijn. Ondertussen willen we ook dat heimelijke middel bewaken en behouden. Dat is een bijzonder en waardevol instrument dat vraagt om kwaliteitszorg. Ik heb dan ook de korpschef gevraagd goede en blijvende aandacht hiervoor te houden. De korpschef heeft mij dat ook bevestigd. Zij zal hier met de korpsleiding aandacht aan blijven geven. De korpschef zit bij het College van procureurs-generaal, dat ook een visitatiecommissie heeft ingesteld. Dat is heel belangrijk, want die commissie blijft deze ontwikkelingen volgen. Het is ook aan mij en elke minister na mij, en dus ook aan u, om dit echt goed op de agenda te blijven houden

en om te vragen waar we staan en of het loopt zoals we dat willen. Dat is echt belangrijk, want we hebben te veel meegemaakt in het verleden. Ik vind dat we nu in samenspraak een start kunnen maken naar de toekomst toe. Door die visitatiecommissie zit daar ook een borging op. De korpsleiding moet daar stevig op worden blijven bevraagd door de minister.

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Naar mijn mening heeft de commissie-Sorgdrager niet simpelweg gezegd: we zijn er nog niet. De commissie was uiterst kritisch op wat er lag. Laten we het probleem dus niet downsizen. Er zijn wel stappen gemaakt, maar de tekortkomingen die we in het verleden zagen, dreigen zich te herhalen. Dat is de uitkomst. Ik verwacht dan iets meer van de minister dan de leiding te vragen om daar aandacht aan te schenken en een visitatiecommissie. Dat vind ik echt te weinig.

Minister **Van Oosten**:

Ik heb geprobeerd met empathie maar tegelijkertijd ook zakelijk te zeggen hoe ik ernaar kijk. Dat zijn dus een paar zaken. Daar blijf ik bij. Ondercoverwerk is ongelofelijk belangrijk in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit. We gaan er dus voor zorgen dat we dat niet kwijtraken. Dat is één. We gaan ervoor zorgen dat het personeelswelzijn van de medewerkers wordt bewaakt. De minister en de Kamerleden doen dat niet, maar de korpsleiding gaat daar wel over. U mag van mij verwachten dat ik de korpsleiding hiernaar vraag. Het andere gezag is het Openbaar Ministerie. Ik vind het belangrijk dat die visitatiecommissie erbij gekomen is, ingesteld door de korpsleiding en het Openbaar Ministerie, omdat die dit ook te bewaken heeft. Die moet ook van het vermogen zijn om de korpsleiding heel kritisch aan te spreken als dat niet in orde zou zijn. Ik ben dus minder somber gestemd dan mevrouw Mutluer in haar bewoordingen tegen deze minister, maar ik steek niet onder stoelen of banken dat we er bepaald nog niet zijn. Dat is ook een feit, want Sorgdrager was kritisch en ik ook. Daarom ben ik blij met die visitatiecommissie enzovoort, maar ik ga er wel mee aan de slag.

De heer **Struijs** (50PLUS):

Ik ben het helemaal eens met collega Mutluer, maar er mist één ding. In al die rapporten, van Brouwer tot heden, was een heel belangrijk punt dat de strategische top het heeft laten afweten. Dat werd klip-en-klaar gezegd. We hebben vijf jaar lang een strategische opsporingscommissie gehad. Die heeft één keer tien minuten over dit onderwerp gesproken, terwijl daar ondertussen van alles en nog wat aan de hand is. Mijn vraag is: hoe monitort de minister de rol van strategische top van de politie om ervoor te zorgen dat dit uiteindelijk allemaal goed gaat komen?

Minister **Van Oosten**:

Ik kan minder ver terug in de tijd graven dan de heer Struijs wellicht kan, zeg ik met alle respect voor de heer Struijs, maar het is wel een feit dat ik hier deze week nog met de korpschef over heb gesproken. U mag van mij aannemen dat ik dat ook blijf doen. Wij bewaken dat dit onderwerp een goede navolging krijgt, want dat verdient het ook. Mijn ambtenaren zullen dat ook bewaken. Het werk van al die commissies verdient dat, maar bovenal verdient het onderwerp dat. Enerzijds bedoel ik dan de undercoveroperaties zelf, maar eerlijk gezegd is het personeelswelzijn van de mensen die het betreft nog belangrijker dan dat. Verder wil ik een beetje wegblijven van de observaties die de heer Struijs met mij deelt, want die brengen mij nu niet verder.

De heer **Struijs** (50PLUS):
Nee, maar ...

De **voorzitter**:
U bent eigenlijk door uw interrupties heen, maar dit is uw eerste keer en ik weet dat dit onderwerp u na aan het hart gaat. Als u het echt heel kort doet ...

De heer **Struijs** (50PLUS):
Ik wil de controlerende taak van de Kamer bewaken. Ik wil graag in de verslagen terugzien wat de strategische top hiermee doet, op alle niveaus.

Minister **Van Oosten**:
Ik zeg u toe dat ik in de volgende halfjaarsbrief politie terug ga koppelen waar we staan. Dan kunt u het volgen. Dat lijkt me logisch. Als er een beter moment is, dan laat ik het u weten.

De **voorzitter**:
Minister, gaat u verder. Waar bent u nu? De mapjes zijn redelijk leeg, zie ik.

Minister **Van Oosten**:
Het is hetzelfde mapje. Dit gaat over de volgorde binnen het mapje. Daar wilde ik u niet mee lastigvallen, maar nu heeft u het toch gezien.

Mevrouw Michon-Derkzen vraagt naar de opmerking dat van sommige eenheden de bezetting moet worden beperkt. De financiële opgave, 46 miljoen voor 2026, moet worden gedekt met besparing op de voorziene personele bezetting van de eenheden. De basisteams, gebiedsgebonden politiewerk en de opsporing worden in '26 buiten beschouwing gelaten. Er wordt ook niet getornd aan de instroom van aspiranten. Voor '26 is de landelijke financiële opgave vertaald naar een evenredige opgave voor alle eenheden. In de praktijk betekent dat voor elke eenheid wel iets anders. Daar ziet de vraag van mevrouw Michon-Derkzen eigenlijk op, denk ik. Daar wordt ook wel wat over gezegd in die brief. Wat het betekent, is afhankelijk van de vraag in hoeverre er nog ruimte is tussen de bezetting en de formatie. Bij de ene eenheid kan dat resulteren in het bijstellen van prognoses voor uitbreiding en bij een andere eenheid in een strakkere vacatureregie. In '26 blijft uitbreiding van de bezetting bij de meeste eenheden mogelijk. De precieze consequenties worden door de eenheden met de betreffende gezagen besproken. Bij het LOVP krijg ik daar af en toe ook een terugkoppeling over, maar het ligt echt binnen de eenheid zelf. Voor het maken van keuzes voor het op orde brengen van de begroting vanaf '27 en verder treft de korpschef met de gezagen nu voorbereidingen.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):
Even zodat ik het goed begrijp: uit de overleggen met burgemeesters horen we terug dat er toch ... Dat geld moet ergens vandaan komen. Dan lijkt het een keuze tussen een auto minder of een bureau dicht. Dat is dus contrair aan wat wij hier in de Kamer met elkaar hebben afgesproken. Ik zie in de brief van 10 december staan: het kan in een enkele eenheid zo zijn dat je de bezetting moet beperken. Betekent dat dan dat die bezetting boven de formatie zat? Dat is eigenlijk mijn hele concrete vraag. Het kan toch niet zo zijn dat we bezetting beperken terwijl die bezetting onder de formatie zit?

Minister Van Oosten:

Er verdwijnen geen agenten; laat ik het even zo zeggen. Het is wel nodig dat we bij sommige eenheden een strakker vacatureregime volgen. Dat zei ik eigenlijk net al. Bij andere eenheden is er wel ruimte om mensen op dit ogenblik aan te nemen. Dat verschilt een beetje per eenheid. Dat komt ook doordat de ene eenheid wat verder vooruitliep in het aannemen van mensen dan de andere eenheid. Maar het is dus niet zo dat daar in één keer een mindering in wordt aangebracht. Nee. Dat bedoelen we ook te zeggen met het ontzien van het gebiedsgebonden politiewerk en de basisteams. Die 46 miljoen euro waar we het over hebben, moet dus op een andere manier gevonden worden. Dat is nog ingewikkeld zat, zeg ik er even bij. Dat is zonder meer waar. Maar dat geld vinden we niet in het weghalen van agenten of iets dergelijks. Dat is bepaald niet de bedoeling. Maar het is wel een feit — ook daar ben ik maar duidelijk over, en dat is waarschijnlijk ook wat mevrouw Michon-Derkzen aangereikt krijgt door burgemeesters — dat het bij sommige eenheden wat anders uitpakt dan bij andere eenheden. Dat is wel een feit. Daarom moet de burgemeester het ook goed met de politie-eenheid doorspreken.

Mevrouw Michon-Derkzen (VVD):

Het kan niet allebei waar zijn. Een burgemeester wil gewoon operationele agenten. Een burgemeester heeft ook geen inzicht in de formatie en bezetting van een landelijke eenheid. Ik zou ook zeggen: hou dat ook vooral zo. De burgemeester heeft geen zicht op de bezetting op de nieuwe uitleg. Hou dat vooral zo. Juist in die gesprekken met de burgemeesters wordt wel voorgelegd: er moet een onsje van af; zegt u het maar. Dat kán niet waar zijn, want het gaat in die basisteams om de operationele inzet. Het gaat om het bureau en het gaat om die auto's, die drie die er dan twee worden, die dan in de nacht rijden. Ik begrijp gewoon niet dat de burgemeesters onderdeel zijn van het onsje dat ervan af moet. Het kan dus niet anders dan dat de operationele slagkracht daar last van heeft. Dat kan niet anders.

Minister Van Oosten:

Het weegt misschien ook precies. 46 miljoen euro is natuurlijk ook wel heel veel geld. Maar de afspraak is dat de politieagenten in de basisteams, het gebiedsgebonden politiewerk en de opsporing, in 2026 buiten beschouwing worden gelaten. Dat betekent niet dat die 46 miljoen euro niet ergens gevonden gaat worden. Het betekent natuurlijk wel, omdat die 46 miljoen ergens gevonden gaat worden met betrekking tot politiewerk, dat je dat misschien wel binnen de politie merkt. Maar de basisteams zelf, het gebiedsgebonden politiewerk, worden specifiek buiten beschouwing gelaten en er wordt ook niet getornd aan de instroom. Maar ik ga ook niet zeggen dat er geen enkele opgave ligt bij welke eenheid dan ook omdat het allemaal wel losloopt. Nee, die opgave van 46 miljoen euro ligt er. Die wordt bij de ene eenheid wat sterker gevoeld dan bij de andere eenheid, maar het uitgangspunt is dat we niet tornen aan die basisteams. En dan kom ik op de slagkracht; dat is mijn laatste zin. De korpschef zal de operationele slagkracht ontzien bij het oplossen van het financiële tekort voor '26.

De voorzitter:

Ik zit even te kijken, hoor. Dit is de vierde interruptie. Ik vermoed dat ... Mevrouw Van der Werf heeft nog één interruptie en mevrouw Coenradie ook. Gaat u die besteden?

Mevrouw Van der Werf (D66):

Ja, dan ga ik hier toch even op door. Ik denk dat de minister nu, met alle respect, een

aantal dingen zegt die niet tegelijk waar kunnen zijn. Er zullen gewoon bepaalde taken opgepakt moeten worden. Dan kun je op papier wel zeggen dat dat de basisteams niet raakt, maar mensen zullen het toch moeten gaan doen, zeker als die 46 miljoen nog niet gevonden is. Hoe gaan wij nou met elkaar kunnen controleren dat het politiewerk gebeurt — daar ging de interruptie van mevrouw Michon uiteindelijk over — en dat we elkaar niet volgend jaar aankijken en denken: jeetje, daar hadden we als Kamer op moeten ingrijpen?

Minister Van Oosten:

In januari of februari hebben we een wetgevingsoverleg Politie, waarbij het ook gaat over de financiën. Ik denk dat dit zonder meer ook een onderwerp is om daar nog een keer nader met u te bespreken. Als dat niet vanuit mijn eigen initiatief komt, gaat u daar zelf mee komen. Dan kan ik wellicht ook wat nadere duiding geven over hoe het dan feitelijk uitwerkt. Ik kan niet anders zeggen dan dat het zo is. Als uitgangspunt hanteren we echt dat de basisteams buiten beschouwing worden gelaten, maar dat betekent wel dat er dan in de eenheden andere zaken moeten worden aangedragen om het op te kunnen tellen tot die 46 miljoen euro. Anders kom je natuurlijk niet tot 46 miljoen euro. Dat is natuurlijk hoe je financieel rondkomt. Maar we laten het gebiedsgebonden politiewerk en de opsporing buiten beschouwing. We tornen niet aan de instroom. De korpschef heeft aan mij bevestigd dat de operationele slagkracht wordt ontzien bij het oplossen van dit financiële vraagstuk. Maar is het geld, 46 miljoen euro, dat niet bij de politie komt? Ja, dat is waar. Dat wordt verdeeld over de eenheden, en bij de ene eenheid landt dat wat zwaarder dan bij de andere eenheid. Althans, in uw terugkoppeling.

De voorzitter:

We hebben inderdaad een wetgevingsoverleg Politie, voor het begrotingsonderdeel Politie. Hoeveel moet de minister nog?

Minister Van Oosten:

Nou, met dit blokje ben ik bijna klaar. Daarna heb ik nog de jaarwisseling en andere belangrijke zaken. Dat is altijd spannend, maar dat lijkt een heel dun mapje te zijn.

De voorzitter:

Dan stel ik misschien voor om naar de jaarwisseling te gaan.

Minister Van Oosten:

Dat is goed.

De voorzitter:

Tenzij iemand nu een vraag of een antwoord echt gemist heeft? Mevrouw Coenradie.

Mevrouw Coenradie (JA21):

Ik heb één vraag gemist, die denk ik hieronder was gevallen. Dat is de vraag over de politietop en targets. Dat zijn dus meetbare doelen.

De voorzitter:

Meetbare doelen. Lukt het om die uit het mapje te vissen?

Minister Van Oosten:

Die komt zo.

De **voorzitter**:

Die komt zo. Dat gaan we regelen. Momentje, minister. Meneer Van Dijk.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):

Er werd een heel belangrijk punt aangesneden door de collega's van VVD en D66, vind ik. We schuiven het door naar het WGO, maar dat is nog best een poosje weg. Ik heb ook het idee — maar dan val ik in herhaling — dat de minister een paar dingen tegelijk zegt die niet allebei waar kunnen zijn. Mijn vraag is dus: zou de minister voor het WGO op papier, via een brief, toch wat scenario's kunnen schetsen over waar we naartoe gaan? Zo kunnen we wel meteen het diepe in als we het WGO hebben.

De **voorzitter**:

Momentje, collega's. De heer Van Dijk vraagt om een brief voor het WGO.

Minister **Van Oosten**:

Voor het WGO zal ik de Kamer informeren over de consequenties ten aanzien van dit thema. Ik denk dat dat ook wat duiding geeft richting u. Ik weet even niet precies wanneer dat WGO is, maar dat weet de griffie natuurlijk wel.

De **voorzitter**:

Dat noteren we. Het WGO is op 26 januari.

Minister **Van Oosten**:

Dan gaan we naar de jaarwisseling. Laten we maar beginnen met de meest fundamentele vraag: hoe beschermen we agenten? Ik hoorde — dat wist ik eigenlijk niet — dat mevrouw Van der Werf de initiatiefnemer was van een motie ten aanzien van gehoorbescherming. Dat lees ik in mijn tekst en ik ga er gelijk van uit dat dat klopt. Ik kan u wel melden dat er voor elke politiemedewerker goede gehoorbescherming beschikbaar is. Dat is heel belangrijk. De politie heeft zich namelijk op verschillende vlakken voorbereid op de jaarwisseling; dit is dus een element daarvan. Er is ook een integrale aanpak over geweld tegen politieambtenaren vastgesteld, die gericht is op registratie, kennisontwikkeling en vroegsignalering van geweld tegen politiemedewerkers, ook tijdens de jaarwisseling. Daarnaast heeft de politie samen met partners een handhavingplan voor een veilige jaarwisseling opgesteld, waar een aantal van u ook wat vragen over heeft gesteld.

Mevrouw Michon-Derkzen en mevrouw Mutluer vragen naar de ambities en extra inzet voor het opsporen van illegaal vuurwerk. De politie zet maximaal in op het goed laten verlopen van de jaarwisseling. Dat doen we met allerlei partners, zoals de Douane, inspectiediensten et cetera. We hebben actieweken gehad. Ik kan u vertellen dat de teller van het OM vorige week op 72.000 kilo aan in beslag genomen vuurwerk stond. Er wordt extra ingezet op controles van postpakketten. Meld Misdaad Anoniem is onverkort van kracht en de politie volgt die tips natuurlijk ook op. We werken met buitenlandse partners. Daar kom ik zo nog even op terug.

De **voorzitter**:

Mevrouw Van der Werf, u heeft ook drie interrupties gehad.

Mevrouw **Van der Werf** (D66):

Dan maak ik er een verduidelijkende vraag van, voorzitter. Er wordt natuurlijk altijd gezegd: er zijn voldoende helmen en er is voldoende gehoorbescherming. Die motie ging erover dat wij van verschillende bureaus hadden begrepen dat er een aantal middelen beschikbaar zijn en dat die dan vervolgens worden verdeeld onder de ploeg die daarna weer komt. Maar bij dit soort momenten is het natuurlijk heel belangrijk dat iedereen die het lef heeft — ik zeg het maar even zo — om in te tekenen voor die shift, van tevoren gewoon de zekerheid heeft dat die zijn eigen spullen kan hebben. Daar ging die motie over en daar was brede steun voor in de Kamer.

Minister **Van Oosten**:

Gehoorbescherming is er voor iedereen.

Mevrouw **Van der Werf** (D66):

En helmen?

Minister **Van Oosten**:

Dat is een andere vraag. Dan moet ik die erbij pakken. Voor alle ME'ers zijn helmen beschikbaar tijdens de jaarwisseling. Als andere politiemedewerkers worden ingezet, dan wordt dat — ik heb het nu over de helmen — alleen gedaan als dat veilig kan. Als een helm nodig is, dan wordt een helm ter beschikking gesteld.

De **voorzitter**:

Ik snap dat het antwoord misschien niet is wat u hoopte, maar het is wel een antwoord, mevrouw Van der Werf.

Mevrouw **Van der Werf** (D66):

Dat is zeker een antwoord, maar het ging natuurlijk niet alleen om ME'ers. De outfitkwestie is voor hen natuurlijk een hele andere dan voor mensen die vanuit de bureaus aan het werk gaan die nacht.

Minister **Van Oosten**:

Ik hoopte mevrouw Van der Werf een compliment te maken door te refereren aan haar motie ten aanzien van gehoorbescherming, die zich niet beperkt tot ME'ers. Maar ik begrijp dat dit nu niet meer zo opgevat wordt. Gehoorbescherming is wat het is. Over de helmen zeg ik: ik moet het nu laten bij dit antwoord.

Dan mevrouw Michon-Derkzen: wat doet de post- en pakketsector extra tegen vuurwerk? Postbedrijven hebben een eigen verantwoordelijkheid bij het actief tegengaan en bij het onderscheppen ervan. Men wordt daarop gecontroleerd door middel van steekproeven. Postbedrijven worden ook benaderd. De postsector neemt dit serieus. In november is er een congres voor de post- en pakketsector geweest. Ik heb begrepen dat daar weer nieuwe ideeën zijn opgehaald en kansen naar voren zijn gekomen. Binnen het Post Interventieteam en het Hit and Run Postteam van de politie wordt het aanpakken van illegaal vuurwerk in de aanpak meegenomen.

De heer Struijs vraagt hoe ik tegen de vraagstukken rondom illegaal vuurwerk aankijk. Daar heb ik al het een en ander over gezegd, maar de doelstelling van de politie is om er met alle partners voor te zorgen dat het een feestelijke en veilige jaarwisseling wordt. In de aanloop naar de jaarwisseling wordt onder andere ingezet op het opsporen van

illegaal verhandeld vuurwerk en het preventief aanspreken van bekende raddraaiers. Daarnaast richt de politie zich op het handhaven van de openbare orde en het reageren op incidenten. De jaarwisseling vraagt om een maximale inzet van alle partijen; dat is wel waar. We spreken nu over de politie, maar ik mag de vrijheid nemen om dat wel iets breder te trekken. Ook onze brandweerdiensten en noem het maar op hebben altijd een ongekende, een ongekende, inzet rondom de jaarwisseling. Daarvoor past alleen maar een grote waardering.

Mevrouw Straatman vraagt nog naar de capaciteit voor regio's. Daarnaast vraagt zij welke monitoring er komt ten aanzien van incidenten. De capaciteitsverdeling is aan eenheden. Een vraag om extra capaciteit vanwege een specifieke problematiek zal dan ook door de burgemeester met de regioburgemeester en de politie-eenheid worden besproken.

Op haar verzoek tot monitoring van de effecten van het vuurwerkverbod kan ik melden dat er voorlopig ook na de invoering van het verbod — maar daar zijn we dus nog niet — jaarlijks een brief van mij zal blijven komen over het verloop van de jaarwisseling. Ik denk dat dat goed is.

Dan de internationale aanpak van vuurwerk. Het is goed dat u weet dat ik mij samen met mijn Franse en Zweedse collega ervoor inzet dit onderwerp hoog op de agenda te houden. Ons hoofddoel is de wijziging van de Pyrorichtlijn. Dat is een richtlijn die regels stelt over de productie, het vervoer et cetera van vuurwerk. We willen strengere productie-eisen en we willen aanvullende eisen op het gebied van justitie en veiligheid. Dat doen we door continu in gesprek te zijn over allerlei onderwerpen. Tot nog toe heeft die inzet ertoe geleid dat voor de evaluatie van de richtlijn op dit punt door de Europese Commissie een aanvullende studie zal worden gedaan. Dat is ook wel een resultaat in het Europese. Verder zal ik hier ook van het Europees Parlement aandacht voor zijn. In dat kader heb ik recentelijk zelf een aantal Nederlandse Europarlementariërs gesproken, omdat ik vind dat dit niet alleen ziet op vuurwerk voor de jaarwisseling, maar ook omdat we weten dat vuurwerk soms wordt misbruikt voor explosies en verzin het maar allemaal, en dat heeft al helemaal niks te maken met een feestelijke gebeurtenis.

Dan de afspraken met België en Duitsland over de invoering van een vuurwerkverbod. Samen met het ministerie van IenW onderhouden wij hierover een goed contact met België en Duitsland. We informeren hen over het aanstaande vuurwerkverbod en de mogelijke neveneffecten daarvan aan de grenzen. We bespreken ook of gezamenlijke acties et cetera nodig en mogelijk zijn.

Dan andere belangrijke zaken. Ik praat gewoon door, voorzitter.

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):
Eén vraag is niet beantwoord.

De **voorzitter**:

Welke vraag is niet beantwoord? Ik ga dan zo even kijken hoe ... We moeten namelijk om 13.00 uur gaan stemmen. Wij zullen dit dus niet kunnen afmaken. Mevrouw Mutluer.

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):
Heel kort. De kritiek van de Nederlandse Politiebond is dat de gecoördineerde

vuurwerkbestrijding een generieke politietaak is geworden. Wil de minister daar nog een antwoord op geven?

De **voorzitter**:

Hij gaat daarop antwoorden.

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Dat vond ik namelijk onbegrijpelijk, gelet op de onderbezetting.

Minister **Van Oosten**:

Sorry, een generieke ...?

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Er was kritiek van de Nederlandse Politiebond dat de gecoördineerde vuurwerkbestrijding een generieke politietaak is geworden. Dat vind ik onbegrijpelijk, gelet op de onderbezetting waar de politie mee van doen heeft.

Minister **Van Oosten**:

Dat ga ik even na. Dat laat ik u ten spoedigste weten.

Mevrouw Coenradie vraagt hoe de politie de targets van de politietop controleert. Ja, dat is een beetje een ander onderwerp, maar goed. De eerste verantwoordelijkheid ligt bij de minister, die de gezagsdrager in staat stelt om het gezag uit te oefenen. Oftewel: de minister bepaalt wat de politie kan en heeft gezag over wat de politie doet. Dat doe ik. Daar geef ik uitvoering aan door jaarlijks de begroting, het beheersplan en alle zaken daaromheen vast te stellen en voor de politie de kaders te stellen op onderwerpen als personeel, huisvesting, ICT et cetera. Ik controleer de planning- en controlcyclus, waarbij de politie om de zoveel maanden rapportages aanlevert. Zo controleer ik ook de targets die de politietop zichzelf stelt.

Dan heb ik hier nogmaals de vraag over de gehoorbescherming. Ik heb nogmaals navraag laten doen. Gehoorbescherming is er voor iedereen die de straat op moet.

Dan had ik nog het blokje andere belangrijke zaken. Waar is het gebleven? O, hier. Moet de politie stoppen met de selectiepaal en de derde waarnemer bij preventief fouilleren? Luister, ik heb vertrouwen in de professionele en neutrale inschatting van de politie bij preventief fouillerenacties. Ik heb ook zelf die ervaring daarmee, waarbij ik in een andere rol veiligheidsrisicogebieden heb moeten aanwijzen, waarbij de politie op een naar mijn idee echt neutrale wijze werkt. Ik heb er nooit een ander signaal over gekregen in de zin dat dit niet goed zou lopen. Maar conform het politiebestedel is het aan de lokale driehoek om in het geval van controle- en preventief fouillerenacties de voorwaarden en eventuele inzet van middelen of waarnemers te bepalen. Dat bepaal ik dus niet, zeg ik even als minister. De selectiepaal kan worden ingezet als het lokaal gezag die voorwaarde stelt. Dat is het antwoord. Ik dacht dat er op de achterkant ook nog wat stond, maar dat is een andere vraag. Sorry.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):

Is de minister het met mij eens dat het handelingskader, waar de minister volgens mij wél over gaat, waarin de afgelopen jaren niet alleen een tweede waarnemer maar zelfs ook een derde waarnemer aan is toegevoegd tijdens preventief fouilleren, een uitstraling

heeft van weinig vertrouwen, dus van heel veel wantrouwen, in de politie?

Minister Van Oosten:

Ik geef heel duidelijk aan: ik vertrouw volledig op de professionaliteit van de politie dat dat goed gaat. Ik vind ook dat je de politie kritisch mag benaderen. Daar zijn ook mogelijkheden voor op het moment dat je dat in twijfel zou trekken. Maar ik heb geen reden om te twijfelen aan de professionaliteit van de politie in het geval van preventieffouillerenacties. Ik kan even niet overzien wat er precies in dat handelingskader staat. Dat overzicht heb ik gewoon niet. Maar ik benadruk echt dat ik alle vertrouwen heb in die professionele inschatting van de politie.

De voorzitter:

Ik ga eerst naar mevrouw Faber, want u bent ook door uw interrupties heen, mevrouw Coenradie. U heeft er inmiddels ook al drie, mevrouw Faber.

Mevrouw Faber (PVV):

Ik kan me toch haast niet voorstellen dat de minister het niet met me eens is dat de politie gewoon voor paal staat met die selectiepaal. Ik bedoel: hoe kan je nou serieus genomen worden als politieagent? Ik vind het een serieus beroep. Dat moet je niet ridiculiseren en mag ook geen slachtoffer worden van allerlei politiek correcte spelletjes. Het komt gewoon omdat de politietop doodsbang is om beticht te worden van etnisch profileren. Ik denk dat de agenten niet de straat op worden gestuurd om etnisch te profileren. Er is ook een motie aangenomen van mevrouw Michon en van volgens mij nog iemand; zij hebben die motie samen ondertekend. O, dat blijkt JA21 te zijn. Die motie is met een meerderheid aangenomen in de Kamer. Die kan toch niet zomaar terzijde worden gelegd? Die politieagenten staan toch gewoon voor aap met die paal? Ik zou niet met die paal de straat opgaan, hoor.

Minister Van Oosten:

Nou, mevrouw Faber hoeft dat ook niet te doen, want zij is lid van de Tweede Kamer en is dus in elk geval niet betrokken bij preventieffouillerenacties. Maar zonder gekheid, ik heb net als u — ook u zegt dat duidelijk — alle vertrouwen in de professionele en neutrale inschatting door de politie bij controles, ook in de sfeer van preventieffouillerenacties. De bedoeling is dat dat aselectief gebeurt. Het is echt — dat wil ik toch ook maar benadrukken — aan de lokale driehoek om te bezien of er in het geval van controle en preventieffouillerenacties iets van een inzet daaromheen wordt bepaald. Ik ga er toch ook van uit dat geen enkele lokale driehoek de bedoeling daarmee heeft om politieagenten, om het zo te zeggen, voor paal te zetten. Dat meen ik echt. Ik durf te zeggen dat ik er wel enig beeld bij kan hebben dat dit echt absoluut de bedoeling niet is. Schijnbaar is hier in de ene of de andere lokale driehoek voor gekozen, maar ik weet ook dat in heel veel lokale driehoeken hier niet voor is gekozen en die noodzaak op die manier niet gevoeld of ervaren wordt.

Dan ga ik naar de laatste vraag aan mij.

De voorzitter:

Nee, want mevrouw Faber gaat hier nog iets over zeggen.

Mevrouw Faber (PVV):

Het is toch wel heel opvallend dat alleen de Amsterdamse politie ermee de straat op

wordt gestuurd en niet de andere korpsen. Dat is toch al een indicatie dat het niet helemaal lekker zit.

Minister Van Oosten:

Ik ga mij niet uiten over de keuzes die in de lokale driehoek worden gemaakt. Ik constateer wel dat daar misschien verschillende keuzes in worden gemaakt, maar dat is wellicht ook weer afhankelijk van de specifieke omstandigheden van de situatie aldaar. Daar stap ik verder niet in. Ik weet ook niet waar het allemaal wel of niet aan de orde zou zijn, als ik eerlijk ben.

De voorzitter:

Mevrouw Coenradie, u zat driftig te gebaren. Wat is er aan de hand?

Mevrouw **Coenradie** (JA21):

Voorzitter, een punt van orde. Ik stel een vraag over preventief fouilleren. De minister is niet op de hoogte van het handelingskader, terwijl het handelingskader gewoon aangeeft dat er drie waarnemers zijn. Agenten worden dus gecontroleerd door een waarnemer tijdens preventief fouilleren en daar zit zelfs nog een waarnemer bij. Ik hoor hier heel mooie woorden als "ik heb alle vertrouwen in de neutraliteit", maar dit staat gewoon haaks op het beleid dat gemaakt is de afgelopen jaren. En dat beleid gaat blijkbaar gewoon door. Ik vind het echt stuitend wat ik hier hoor.

De voorzitter:

U bent het hartgrondig oneens met de minister, begrijp ik. Ik proef niet helemaal een ordepunt, anders dan dat de minister niet inging op het handelingskader. Laat ik het zo doen dat ik de minister nog een keer vraag om, als hij daartoe bereid is, nog even op het handelingskader in te gaan.

Minister Van Oosten:

Ik heb het idee dat mevrouw Coenradie en ik het eigenlijk met elkaar eens zijn. De professionaliteit van de politie staat voor mij voorop en daar heb ik het volste vertrouwen in. Ik hoop dat u het mij niet te zwaar aanrekent, maar ik heb gewoon even niet het overzicht of dat handelingskader van mij is of dat het iets lokaals is. Dat ga ik even na. Ik wil dan ook even weten wat daar precies in staat. Maar voor mij staat de professionele afweging die de politieagent zelf maakt voorop. Ik heb geen enkele reden om daaraan te twijfelen. Ik geef u wel mee dat het uiteindelijk aan de lokale driehoek is om besluiten te nemen over onder welke condities het plaatsvindt en over of men überhaupt een veiligheidsrisicogebied instelt. Daar worden ook het Openbaar Ministerie en de politie zelf bij betrokken. Daar kun je ook keuzes in maken, want het begint ermee dat je zegt: ik ben bereid om zo'n veiligheidsrisicogebied aan te wijzen. Je kan ook zeggen dat je dat niet doet, maar dan heb je ook geen preventief fouillerenacties. Er zijn dus een aantal keuzemomenten die niet aan de minister zijn, maar waarvan wij wel hebben te organiseren dat die mogelijkheid er is door dat wettelijk te verankeren. Daar laat ik het even bij.

De voorzitter:

We gaan een tweede termijn niet redden. Ik vind zelf dat alleen zenden naar de regering en dan niet het antwoord horen, niet helemaal past bij ons. We hebben nog een minuut of elf en om 13.00 uur moeten we stemmen. Eén. Zijn er nog vragen onbeantwoord gebleven? Ik denk dat dat meevalt. Mevrouw Mutluer?

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):
Ik heb één kleine ...

De **voorzitter**:

Nee, is er een vraag onbeantwoord gebleven?

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Ja, ik heb één vraag niet beantwoord gekregen. Die gaat over de ME-uitrusting en de ambtsinstructie. Heb je daar vooraf een wetswijziging voor nodig? Daarop gaf de minister een heel snel antwoord, maar ik wil heel concreet weten of je wettelijk verplicht bent om vooraf de ambtsinstructie te laten wijzigen voor de uitbreiding van het geweldsinstrumentarium.

Minister **Van Oosten**:

Het hoeft niet aangepast te worden voor pilots. We werken bij pilots met een tijdelijke instructie.

De **voorzitter**:

Dat is een kort antwoord. Mevrouw Faber.

Mevrouw **Faber** (PVV):

Ik zal het heel kort houden. Ik had het net even aangestipt: de certificering van de boa's. De Politieacademie heeft aangegeven daarmee te stoppen in 2026. Dan zou de certificering moeten komen vanuit een andere sector. Ik heb begrepen dat er mensen toe bevoegd zijn om die certificeringen af te geven, maar dat mogen dan alleen mensen doen die in vaste dienst zijn bij bepaalde werkgevers. In artikel 1h van de toetsing geweldsbeheersing voor boa's staat dat die werknemer in vaste dienst moet zijn. Is de minister bereid om dat woordje "vaste" eruit te halen, zodat het ook iemand mag zijn die gewoon in dienst is? Zo krijgen we meer lucht in de sector en is er een grotere kans dat iedereen gecertificeerd kan worden.

De **voorzitter**:

Dat is een nieuwe vraag.

Minister **Van Oosten**:

Ja, maar ik ga heel kort antwoorden, als u mij dat toestaat.

De **voorzitter**:

Dat sta ik toe.

Minister **Van Oosten**:

We zijn in overleg met de Politieacademie om in 2026 dit toekomstgericht te regelen, want we moeten niet meer hebben wat we hadden. Ik neem het punt van mevrouw Faber even mee, want ik kan het onvoldoende overzien. Ik neem het wel even mee in het gesprek met de Politieacademie. U hoort later terug of dat effect sorteert of niet.

De **voorzitter**:

Oké. Waar horen we dat terug? In het halfjaarbericht?

Minister **Van Oosten**:
Bij de boa's.

De **voorzitter**:
Natuurlijk, bij de boa's.

Minister **Van Oosten**:
Het ging over boa's, dus bij de boa-behandeling.

De **voorzitter**:
Helder. Afgesproken. Mevrouw Michon.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):
Als de leden het mij toestaan, wil ik in ieder geval een tweeminutendebat aanvragen, want dan hebben we daar ook een tweede termijn.

De **voorzitter**:
De bedoeling was om eerst ...

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):
Mag ik het even afmaken?

De **voorzitter**:
... de onbeantwoorde vragen te doen. Daarna wilde ik nog een rondje doen om te kijken of iemand nog iets dringends wil vragen, iets wat nú gevraagd moet worden, bijvoorbeeld over de jaarwisseling, want dat wil je nu doen. Daarna wilde ik vragen wie er een tweeminutendebat wil. Maar ik begrijp dat iedereen voldoende voorzien is op dit moment. Dat is top. Dan vraagt mevrouw Michon bij dezen een tweeminutendebat aan. Dat is voor na het reces, neem ik aan.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):
Ja.

De **voorzitter**:
Oké. In reactie op wat u buiten de microfoon zegt: het wordt na het reces, minister. Zijn er vragen? Is er nog iets wat we de minister moeten vragen? Nee. Is er iets onbeantwoord gebleven? Nee.

Ik wil even de lijst met toezeggingen, waar nu aan gewerkt wordt, met elkaar doornemen.

- In het volgende halfjaarbericht politie informeert de minister de Kamer over de leidraad inzake de afdoening van winkeldiefstal. Dat is een toezegging in de richting van mevrouw Michon-Derkzen.
- In het volgende halfjaarbericht politie informeert de minister de Kamer over de stand van zaken over heimelijk werken. Dat is een toezegging in de richting van de heer Struijs.
- De minister stuurt in mei '26 een kabinetsreactie op het WODC-rapport over het demonstratierecht naar de Kamer.

- De minister stuurt voorafgaand aan het wetgevingsoverleg over het begrotingsonderdeel politie een brief met daarin een uitwerking van de financiële situatie bij de politie én de consequenties daarvan voor de basisdienst.

Dit was een aangelegen punt, dus ik kijk even of dat klopt. Dat is correct. Oké, helder.

- De minister beantwoordt voorafgaand aan het commissiedebat de vraag van mevrouw Faber over de certificering van boa's.

Er is natuurlijk ook nog een schriftelijk overleg over de boa's, dus daar kan het dan ook in meegenomen worden.

Is er iemand die nog een dringende vraag heeft nu? Het kan namelijk nog. We hebben nog een paar minuten. Nee? Dan meld ik aan de collega's dat de procedurevergadering start na de stemmingen.

Ik dank de minister en zijn ondersteuning voor hun aanwezigheid. Ik dank alle aanwezigen in de zaal en iedereen die dit debat gevolgd heeft. Uiteraard dank aan de collega's. Ik vraag de minister, ik denk ook namens de commissie, om aan de politie over te brengen dat we hen een veilige jaarwisseling toewensen. Dan sluit ik deze vergadering.

Sluiting 12.53 uur.